

Møte fredag den 2. desember kl. 10

President: Eirin Falde

Dagsorden (nr. 20):

1. Innstilling fra forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2006, kapitler under Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) (Budsjett-innst. S. nr. 7 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006))
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Sigvald Oppebøen Hansen. – Andre forslag foreligger ikke, og Sigvald Oppebøen Hansen anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Sak nr. 1

Innstilling fra forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2006, kapitler under Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) (Budsjett-innst. S. nr. 7 (2005-2006), jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra forsvarskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 2 timer og 5 minutter, og at taletiden fordeles slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 45 minutter, Fremskrittspartiet 25 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter og Venstre 10 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen, og inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe innenfor den fordelte taletid.

Videre vil det bli foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Jan Petersen (H) [10:04:00] (komiteens leder): Gjennom sitt budsjettforslag bekrefter regjeringen Stoltenberg at regjeringen Bondevik har funnet det rette nivået for budsjettet for 2006. Dermed bør dette kunne bli en forholdsvis u dramatisk budsjettdebatt – når det er enighet mellom de to regjeringsalternativene om hovedspørsmålet, som er hvor stort forsvarsbudsjettet skal være.

Budsjettforslaget viser at omstillingen i Forsvaret er godt i gang. Alle strukturtiltak og organisatoriske endringer som skulle vært gjennomført i perioden frem til i år, er gjennomført – de fleste før tidsfristen – og man er godt

i gang med å gjennomføre det som skal gjøres i perioden frem til 2008. Vi står foran ytterligere – og krevende – forskyvninger av ressurser til operativ virksomhet og til materielle investeringer.

Denne debatten har fått en ny dreining ved at forsvarssjefen har gitt politikere en klar og meget tydelig utfordring, at vi innen kort tid må gjøre noen ganske grunnleggende valg når det gjelder Forsvaret. Dette er en meget tydelig utfordring. Den utfordringen vi har fått, er at det er vi som politikere som må være tydelige med hensyn til hvilket nivå Forsvaret skal ha. Jeg er enig i forsvarssjefens grunnleggende vurdering, at det er verre med en bevilgning på 30 milliarder kr til en struktur på 33 milliarder kr enn en bevilgning på 28 milliarder kr til en struktur på 28 milliarder kr. Men det må legges til at det beste selvfølgelig ville være en bevilgning og en struktur som f.eks. var på 30 eller 33 – eller hva man måtte ønske. Dette er et valg politikere må ta.

Jeg forstår det slik at forsvarssjefen ikke ønsker å være lobbyist for et spesielt bevilgningsnivå. Nettopp dette gir oss et veldig tydelig ansvar når det gjelder hvor vi måtte ønske å gå. Nå har utfordringen kommet. Forsvarsministeren må gi sitt svar, og deretter skal Stortinget gi sitt svar.

Det er ikke noen tvil om at Forsvaret er i en vanskelig økonomisk situasjon. Derfor må vi være ytterst bevisste på hva vi gjør, og ikke forsterke disse vanskelighetene ytterligere. Problemet med regjeringen Stoltenbergs budsjettforslag er at det gjør det vanskeligere, bl.a. ved at man foreslår å investere i en dokk i Bergen. Det minner meg om hva min forgjenger som ordfører i Oppegård en gang i tiden sa, nemlig at man kan få mye fint for penger. Det er sikkert fint å få en dokk, men spørsmålet er: Er det nødvendig? Det bringer inn en ekstra kostnad på minimum 300 mill. kr – og uten at Regjeringen har greid å anviser dekning for mer enn 15 mill. kr. Det kommer til å gå ut over noe. Vi blir ikke fortalt hva dette «noe» er, og det betyr at den ubalansen og de problemene man har hatt, setter Regjeringen nå i gang med å forsterke.

Dette er uklokt. Jeg er selvfølgelig klar over at dette er ren politikk, ren lokalpolitikk i forsvarsministerens valgkrets, men det skal heller ikke få kreditt for å være mer enn det.

Hvis forsvarsministeren har tenkt å benekte det poenget, vil jeg minne om hva Kristin Halvorsen sa i Dagbladet 17. november, i en artikkel under overskriften «Ber Valla roe seg». Som et eksempel på hvorfor LO-sjefen bør roe seg, sier Kristin Halvorsen følgende:

«De har til og med fått en tørrdokka i Bergen til 300 millioner.»

Ja, det er det det dreier seg om. Det dreier seg ikke om Forsvaret. Dette kan gjøres på en annen måte.

Det er en satsing i nordområdene i budsjettet. Det slutter jeg meg til, så lenge man har funnet en akseptabel dekning. Jeg har lyst til å komme med et lite tillegg til dette, nemlig at den sittende regjering har en tendens til kraftig å overselge hva den gjør i nordområdene. Det vi her snakker om, er noen titalls millioner på kapitler som dreier seg om milliarder.

Det er bred enighet om norsk nordområdepolitikk. Den lille forskjellen dreier seg altså om de få millionene vi nå snakker om, samt en meget god retorikk. Men det er også alt. Alle seminarene det snakkes om, massiv støtte til dialogene ute, støtte til norsk oljetransport på russisk side, klok fremrykning i delelinjeforhandlingene, rettsåndhevelse – alt dette er velkjent stoff fra tidligere. Også tidligere har vi oppbrakt spanske trålere. «Elektron»-saken ble tross alt satt i gang av meg og Kristin Krohn Devold og ble arvet av den nåværende regjeringen. Så la oss ikke overselge det som er gjort. Men det som er gjort, er bra. Det har jeg lyst til å gi ros for, men det er altså uttrykk for felles standpunkter i Norge. Det er tross alt den forrige regjeringen som førte an og bygde opp Kystvakten så systematisk som den gjorde.

Det jeg ikke liker med satsingen, er at Regjeringen lar den gå ut over jagerflyvåpenet. Det er utmerket med satsingen på Orion-fly, men det er behov for at vi følger opp jagerflyvåpenet tilstrekkelig. Jeg har derfor dissens på det området. Også *dette* er et viktig spørsmål i nord.

Når det gjelder jagerflyene, har det for øvrig vært en smule debatt, og det skjønner jeg. Dyrt kommer det til å bli. Flyene er nå i utmerket stand, men vi må ta innover oss at på et eller annet tidspunkt vil den tekniske levealderen være overskredet, og det må en erstatning til. Her kommer kanskje den viktigste utfordringen fra forsvarsjefen i hans tale, hvor han sa følgende:

«Jeg vil gjerne benytte denne anledningen til å understreke så sterkt jeg kan at anskaffelsen av et nytt jagerfly er Forsvarets i særklasse viktigste oppgave på investeringssiden i årene fremover, fordi et forsvar uten kampfly er så handikappet at det nærmest blir uinteressant hvilken styrke og hvilke kapasiteter det ellers er i besittelse av.»

Det er sterke ord. Jeg har lyst til å legge til at da må vi sørge for å skaffe oss de kampflyene som er best, sett i forhold til hva vi har råd til. Debatten har utviklet seg slik at jeg nærmest har et inntrykk av at dette er et slags virkemiddel for å få kontrakter til det øvrige norske næringsliv. Det er flott hvis man kan få et bra industrielt utbytte av kjøpet – og det må være et mål for oss – men vi må ikke snu premissene på hodet. Det å få det beste flyet, ut fra hva Forsvaret trenger og i forhold til det vi har råd til, må være det som styrer det hele. Her synes jeg med respekt å melde at komiteens flertall er ganske ustø i formuleringene.

Så har jeg lyst til å si noe om internasjonale operasjoner, for på dette punktet er det noen endringer fra den nye regjeringens side. De har vi fått drøftet ganske omfattende. Når det er nødvendig å ta dette opp igjen, er det fordi dette er noe vi på tross av erklært åpenhet er nødt til å hale ut av Regjeringen. Når det gjelder operasjon «Enduring Freedom», har SV fått sitt standpunkt igjennom. Så er spørsmålet: Hvorfor har de det? Det sier ikke Regjeringen noe om.

SV har brukt to standpunkter som begrunnelse. Det ene er at operasjonen er ledet av amerikanerne. Det parkerte utenriksministeren fortjenstfullt sist onsdag – og takk for det! Jeg har vært plaget med replikker fra Kristin

Halvorsen om slike ting i fire år, og må konstatere at Gahr Støre har greid noe som jeg ikke har greid. Men bra er det like fullt.

Det andre argumentet er at det er noe galt med selve oppdraget, at man ikke lar terroristene få ta hele initiativet, men at man er proaktiv. Mitt spørsmål er: Hvordan forholder Regjeringen seg til den begrunnelsen fra SVs side? Det vil jeg gjerne ha forsvarsministerens refleksjoner rundt. Er det noe galt med selve oppdraget? Når jeg spør om det, er det fordi det også har bæring på noe som står i St.prp. nr. 1, men som den nye regjeringen ikke har kommentert, nemlig: Hva mener man om sammenslutningen mellom ISAF og operasjon «Enduring Freedom»? Jeg håper at forsvarsministeren like forbilledlig som utenriksministeren kan parkere SV på dette punktet. Men det er også nødvendig.

Jeg har også lyst til å minne om at når Regjeringen sier at den vil ha en FN-ledet verdensorden, er det eiendommelig hva de da gjør både i Irak og i Afghanistan. For FNs sikkerhetsråd sa så sent som 13. september i år at de ønsker velkommen den rollen som operasjon «Enduring Freedom» spiller. Det Regjeringen altså gjør, etter at de har sagt at de ønsker en FN-ledet verdensorden, er at de vender ryggen til FNs sikkerhetsråd på dette punktet.

Så en liten avsluttende merknad: I radioen i dag har det kommet til uttrykk en debatt om innsatsstyrkene, og de som fremstilles som eksperter, reiser tvil om hva Regjeringen sier på det punktet. Til det er å si: På dette punktet har Regjeringen helt rett. Norge har full frihet til å gjøre det vi ønsker. Hva som er politisk klokt, er en helt annen side av saken. Men de tingene må man ikke blande sammen. Regjeringen har rett på dette punktet.

Med dette tar jeg opp det forslaget som Høyre har fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Jan Petersen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A) [10:14:44]: Høyre og Arbeiderpartiet har hatt mange forsvarsforlik opp gjennom årene, og både i 2002 og i 2004 var disse partiene enige om bl.a. å bygge ny og utvidet dokk ved Haakonvern. Arbeiderpartiet aksepterte bl.a. beordringsplikt og befalsordningen. Men da Bondevik-budsjettet for 2006 kom, kom det uten bevilgninger til dokk ved Haakonvern. Hvorfor brøt Høyre forliket allerede før regjeringsskiftet?

Det andre spørsmålet til representanten Petersen dreier seg om det som representanten sa i sitt innlegg, at rammene for 2006 i Bondevik II- forslagene og i Stoltenberg II- forslagene er like store. Mener representanten Petersen at rammene er tilstrekkelige, og følger en opp opptrappingsplanen som ble vedtatt i 2004?

Jan Petersen (H) [10:15:57]: Når forrige regjering mente – og jeg mener fortsatt meget bestemt – at vi ikke har plass til dokken, er det fordi vi nå må sørge for at penger og struktur går bedre i hop. Det betyr at det ikke nytter bare å putte inn en masse formål hvis vi ikke har nok pen-

ger. Et sobert blikk på hvor vi stod, førte oss til å si at nei, dessverre, dette går ikke. Det er begrunnelsen.

Hvis man skal ha inn en dokk til minimum 300 mill. kr, må altså noe annet ut, og Regjeringen greier jo ikke å fortelle oss hva annet som skal ut. Vi må ikke forsterke dette, vi må heller ta innover oss at vi må gi våre bidrag til å få balanse. Og hvis Regjeringen mente at denne dokken var så viktig, burde de jo sørget for å få budsjettet opp, slik at man også fikk plassert inn denne dokken. Når man ikke gjør det, er svaret at man ikke kan få den inn.

Så til spørsmålet om hvorvidt forsvarsbudsjettet er tilstrekkelig. Det er et interessant spørsmål (presidenten klubber) ... Ja, det er det.

Per Ove Width (FrP) [10:17:25]: Representanten Petersen var i sitt innlegg veldig opptatt av strukturen på Forsvaret og dermed også ubalansen som råder mellom struktur og bevilgninger. Nå har Petersen sittet fire år i en regjering som etter min mening absolutt ikke har gjort noe med den ubalansen, og Bondevik-regjeringens budsjettforslag denne gangen er heller ikke med på å gjøre noe forsøk på å gjenopprette den balansen som vi må ha i Forsvaret. Så jeg er interessert i å høre hvilke forslag Petersen har nå, som han ikke har hatt tidligere.

Jan Petersen (H) [10:18:23]: Som det også fremgår av budsjettproposisjonen, mener jeg meget bestemt at det er gjort en betydelig jobb for å få disse tingene til å gå sammen, og nettopp det at vi sa nei til dokken, bl.a., er et konkret uttrykk for at vi tar grep. Nå har vi fått nye utfordringer fra forsvarsjefen. Dem skal vi ta innover oss. Men jeg tror det er viktig at vi nå ikke setter tingene på hodet og at Stortinget begynner som saksbehandler, hvoretter departementet kan følge opp. Nå er det Forsvarsdepartementet som må gi oss sin politiske vurdering av dette, og så må vi sortere i det materialet vi får fra forsvarsministeren.

Ellers tror jeg vi kan si at vi har greid å lage budsjetter som gjør at det totalt sett begynner å bli orden på dette, men det er klart at man på visse områder alltid kan ønske mer penger. Det kan alle gjøre. Men vi har levd etter Carl I. Hagens ord, som vi jo alle husker at han sa: I opposisjon kan dere klage og kritisere, og dere kan bruke de samme pengene flere ganger, i posisjon må man derimot tenke seg godt om og sørge for inndekning for forslag og være ansvarsbevisst og seriøs. Det har vi tatt innover oss.

Bjørn Jacobsen (SV) [10:19:48]: Noreg har alltid teke internasjonalt medansvar og skal òg gjere det i framtida, anten det gjeld bistand eller det gjeld internasjonale operasjonar. Eg ser at Høgre og Framstegspartiet i ein merknad skriv at ein ser det som viktig å bidra til dei operasjonane NATO kollektivt har bestemt seg for.

Det som har vore debatten i dei seinaste åra, er ofte debatten før ein eventuelt kollektivt har bestemt seg for noko. Vi ser det i forhold til Afghanistan, og vi ser det delvis i forhold til Irak-problematikken.

Aksepterer Høgre at det i ein slik koalisjon, i ein slik organisasjon som NATO er, alltid vil vere ein debatt føre,

og at ein faktisk vil få ståande usemje mellom ulike land? Aksepterer Høgre at slik må det òg vere? Og bør ikkje Noreg også delta aktivt i desse debattane og leggje seg på f.eks. ei linje eller ei anna linje i NATO, ikkje berre – som vi har gjort hittil – slutte opp om enkeltlinjer?

Jan Petersen (H) [10:21:08]: Jeg er ikke helt sikker på om jeg skjønnte poenget, men jeg kan i hvert fall prøve å gi uttrykk for en reaksjon.

Selvfølgelig er det en debatt på forhånd, selvfølgelig deltar vi i den debatten, og selvfølgelig har vi synspunkter på den. Men det var ikke det som var poenget med merknaden. Poenget er at når man har fattet en beslutning, så er det skapt et nytt faktum, og så ligger det til grunn for handling.

Jeg har jo sett hvordan SV opptrer når det gjelder jagerflyene i Afghanistan, så jeg skjønner at SV har en helt annen oppfatning. Der startet man med kompromiss i Regjeringen, hvoretter SVs regjeringsmedlemmer gikk til SVs sentralstyre, og så vedtok de at det kompromisset allikevel ikke er noe de vedstår seg. Det er jo en pussig måte å gjøre det på. Man må begynne med uenigheten og prøve å bli enige, ikke gjøre som Regjeringen, begynne med enigheten for deretter å bli uenige.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Signe Øye (A) [10:22:26]: Forsvaret er under omstilling, og står fremdeles overfor store utfordringer i årene som kommer. Rammene for budsjettinnstillingen innebærer at Regjeringen viderefører budsjettet på samme nivå som Bondevik II-regjeringen. Det viser at Regjeringen opprettholder en fortsatt sterk satsing på Forsvaret. Selv om rammene er like, foretar Regjeringen en markant omprioritering innenfor rammene for å styrke nordområdene – slik intensjonene også er i Soria Moria-erklæringen.

Konkret innebærer dette bl.a. følgende: Det foreslås en økt satsing på nordområdene ved å tilføre P3 Orion-virkosomheten en økning på 35 mill. kr, og Kystvaktens budsjett øker med 15 mill. kr. Begge disse økningene vil bidra til bedret suverenitetshevdelse i nord. Arbeiderpartiet ser på nordområdet som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Arbeiderpartiet mener derfor at Forsvarets tilstedeværelse i Nord-Norge skal prioriteres høyere enn i dag, og Forsvarets rolle i miljøovervåking, ressurskontroll og maritimt redningsarbeid skal styrkes.

De siste ukene har vi sett at det er høyst nødvendig. Kystvakten har brakt inn to trålere fra Spania og en tråler fra Russland som har drevet med ulovlig fangst i Svalbardsonen. Vi går også inn for en økt satsing på deltakelse i den NATO-ledede operasjonen ISAF i Afghanistan, der bevilgningene øker med 20 mill. kr. Man trapper samtidig opp norsk deltakelse i FN-operasjoner i Afrika, og en ytterligere økning av engasjementer i FN-regi kan bli aktuelt.

Gledelig er det også at musikkorpene i Forsvaret gis en mulighet til å spille mer til neste år. Budsjettet styrkes

med enda 4 mill. kr i forhold til Bondevik II-regjeringens forslag. Det vil glede mange.

Arbeiderpartiet mener det er viktig at Forsvaret tar aktivt del i relevante forsknings- og utviklingsprosjekter innenfor de samarbeidsorgan vi har med våre allierte. Vi mener at norsk industri må trekkes med i slike prosjekter.

Forsvaret må ha et nært og konstruktivt forhold til norsk industri. Derfor er det også i innstillingen bred politisk enighet om å sikre gjenkjøpsregimer i forbindelse med nye store anskaffelser i Forsvaret. Jeg mener det er viktig at Regjeringen allerede har etablert et bredt sammensatt utvalg med representasjon både fra operativt hold, næringsmyndigheter og industri, for å styrke den industrielle deltakelsen i en eventuell framtidig anskaffelse av nye kampfly.

Arbeiderpartiet er tilfreds med at Regjeringen følger opp Stortingets tidligere vedtak om å investere i en utvidet tørrdokk på Haakonvern. Dette vil sikre at Forsvarets nye fregatter, til en kostnad på hele 20 milliarder kr, har tilgang til dokk til enhver tid, og man bidrar til å bevare et viktig kompetansemiljø ved innfasing av de nye fregattene som kommer om ikke lenge.

Denne budsjettinnstillingen viser også at det er bred enighet om hovedlinjene i norsk sikkerhetspolitikk, kanskje bredere enn noen gang tidligere. En enstemmig komite peker på at det klart er i norsk interesse å bidra aktivt og konstruktivt i både FN og NATO. En enstemmig komite uttrykker videre at norsk sikkerhet best ivaretas ved å bidra til fred, sikkerhet og stabilitet både globalt og i norske nærrområder. Norge må derfor demonstrere vilje og evne til å ta ansvar for egen sikkerhet, og raskt kunne møte et bredt spekter av sikkerhetsutfordringer.

Samtidig vet vi at dagens sikkerhetsutfordringer i mindre grad enn tidligere er knyttet til tradisjonelle militære trusler, mens mulighetene for terroranslag, større miljø- og naturkatastrofer eller storulykker innen ulike sektorer av samfunnet er blitt større. Arbeiderpartiet mener derfor det er viktig å arbeide for en helhetlig sikkerhetspolitikk, for styrket samfunnssikkerhet og en god balanse i forholdet mellom militært og sivilt beredskap.

Norges sikkerhet trygges best gjennom et godt internasjonalt arbeid. Det er i norsk interesse at de transatlantiske bånd forblir sterke, med gode forbindelser til USA, våre allierte og venner. Deltakelse i EUs sikkerhets- og forsvarspolitiske samarbeid hører også inn i dette bildet. Regjeringen vil videreføre Norges medlemskap i NATO, og bruke organisasjonen aktivt til å utvikle transatlantisk dialog, partnerskap og til å fremme fredsbevaring og nedrustning. Et vesentlig punkt fra Soria Moria-erklæringen er at deltakelse i internasjonale operasjoner skal være forankret i FN-pakten og ha et klart FN-mandat. FN er den eneste internasjonale instans som kan legitimere bruk av makt. Det skal derfor være en høy terskel for bruk av militærmakt.

Forsvaret står, som nevnt tidligere, overfor store utfordringer i årene som kommer. Arbeiderpartiet vil ha et moderne forsvar, tilpasset nye sikkerhetsutfordringer. Vi ser at nye og mer sammensatte trusler øker behovet for et

fleksibelt forsvar som kan håndtere et bredt spekter av ulike oppgaver på kort varsel og i alle relevante områder.

Mandag kveld holdt forsvarssjefen, general Sverre Diesen, et foredrag i Oslo Militære Samfund om status og utfordringer ved modernisering av Forsvaret. Forsvarssjefen pekte på den vedvarende ubalansen mellom ambisjonsnivå og ressursnivå i Forsvaret, som han spissformulert gav uttrykk for var et resultat av «politisk underdekning av militære overbud». Det har han sikkert rett i. Forsvarssjefen varslet en ny militærfaglig utredning, som legges fram for Forsvarsministeren høsten 2007. Utfordringen for Stortinget blir, når den tiden kommer, å ikke vedta større struktur enn den vi kan finansiere. Dette vet vi vil gi oss store utfordringer. Men det blir nå viktig å få på plass en forsvarsstruktur som er så robust at den kan holdes stabil i 10–15 år.

Arbeiderpartiet vil imidlertid peke på at de ansatte må trekkes aktivt inn i omstillingsprosessene. En vellykket omstilling er helt avhengig av de ansattes medvirkning. Arbeiderpartiet mener også at Forsvaret må være varsomt med å sette ut og privatisere oppgaver som har beredskapsmessig betydning, og som krever samfunnssikkerhet i vid forstand. Det er viktig at både beredskap, sikkerhet, kostnader og samfunnsøkonomiske spørsmål vurderes nøye ved avgjørelser om bortsetting og privatisering av Forsvarets støttefunksjoner.

Jeg mener det er bra at kontrollen med Forsvarets økonomi nå er klart bedret. Positivt er det også at statsråden raskt bad forsvarssjefen om å nedsette et granskingsutvalg for å se på konsulentbruken i Forsvaret, spesielt når det gjelder IKT.

Til slutt vil jeg si at det blir viktig framover at forsvarsbudsjettet, som alle andre budsjetter som blir vedtatt i Stortinget, holdes innenfor den rammen som årlig blir gitt.

Så vil jeg ta opp det mindretallsforslaget som Arbeiderpartiet er med på.

Presidenten: Representanten Signe Øye har tatt opp det forslaget hun refererer til.

Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [10:31:38]: Jeg skal ikke nevne hvor unødvendig jeg mener det er å bygge ny dokk i Bergen til godt over 300 mill. kr, men ta for meg Regjeringens forsvarsbudsjett og strukturen. Forsvarssjef general Sverre Diesen sier om forsvarsbudsjettet og strukturen i VG 30. november at regjering og storting bør rydde opp. Enten må de senke ambisjonene for Forsvaret, eller så må de bevilge mer penger. Dette fordi ambisjonsnivået ligger vesentlig høyere enn de budsjetterte rammer. Det er bedre med en forsvarsstruktur til 28 milliarder kr og et budsjett på 28 milliarder kr, enn et budsjett på 30 milliarder kr hvor strukturen er vesentlig høyere.

Hva vil Regjeringen gjøre med dette, slik at strukturen og budsjettet er mer i balanse? Vil de ytterligere redusere omfanget av Forsvaret og fortsette å legge ned Forsvaret, eller vil de øke bevilgningen til Forsvaret? Vil egentlig

Arbeiderpartiet ha et troverdig forsvar, slik Fremskrittspartiet ønsker?

Signe Øye (A) [10:32:53]: Arbeiderpartiet vil ha et forsvar som både er moderne og tilpasset den sikkerhetsstrukturen og de utfordringene som vi nå ser. Det er ikke slik som Fremskrittspartiet framstiller det, at det bare er å bevilge et par milliarder kroner mer og så har man en struktur som er optimal. Det er også slik at vi ved tidligere anledninger har vært med på flere forsvarsforlik som tilsier at de rammene som vi nå har, kommer til å være dem vi har i årene framover. Det betyr at omstillingene i Forsvaret skal og må fortsette, og vi er nødt til å omprioritere fra støttefunksjonen til det som i Forsvaret kalles «den spisse enden», slik at vi får en optimal forsvarspolitik og en optimal organisasjon som ivaretar de oppgavene som vi mener den skal ivareta.

Jan Petersen (H) [10:34:19]: Signe Øye var opptatt av hva jeg mente om dokken, og jeg vil derfor gjerne fortsette på samme tema, for Regjeringen er jo så sparsommelig med sin begrunnelse, og det er også Arbeiderpartiets fraksjon i innstillingen.

Jeg har tre spørsmål. Det første er: Er det slik at Arbeiderpartiet mener at det ikke er mulig å dekke Forsvarets behov på noen annen måte enn ved å bygge? Det er jo litt pussig når man vet hvordan distriktsnæringslivet langs hele vestlandskysten er.

Det andre er: Er det ikke betenkelig å putte inn en investering til over 300 mill. kr i et budsjett, uten å ha noen tanke om hvordan det skal dekkes?

Dette fører meg til mitt siste spørsmål: Det er vel da egentlig ganske riktig det Kristin Halvorsen sa i Dagbladet 17. november, at dette er noe man gjør for å være hyggelig mot LO?

Signe Øye (A) [10:35:37]: Nei, dette er ikke noe Arbeiderpartiet gjør for å være hyggelig. Arbeiderpartiet har hatt som politikk i ganske mange år at vi må få en ny og utvidet dokk på Haakonvern. Det er jo Høyre som har snudd i denne saken. Høyre var både i 2002 og i 2004 enig med Arbeiderpartiet i at vi trengte og måtte ha en slik dokk. At Høyre snur, må være Høyres problem og ikke Arbeiderpartiets. Vi mener fortsatt at skal vi opprettholde kompetansen i forhold til fregattene, må vi ha en bedre dokk enn den vi har i dag. Det er faktisk også slik at den tørrdokken som i dag er på Haakonvern, kanskje vil trenge en opprustning uansett på 70 mill. kr. Så gratis blir det ikke, selv om man ikke er villig til å utvide denne dokken – oppgraderes må den i hvert fall.

Så spør representanten Petersen om det ikke er mulig å dekke Forsvarets behov på andre områder. Jo, ny dokk skal også være et bidrag der man må bruke private i tillegg.

Jan Sahl (KrF) [10:37:08]: I Innst. S. nr. 275 for 2004–2005 fra kontroll- og konstitusjonkomiteen var Arbeiderpartiet med i et flertall sammen med Fremskrittspartiet og SV som sa at Forsvarsbygg og dets ledelse ikke

lenger kunne avhende eiendom. De manglet den nødvendige kompetanse til å foreta disposisjoner på vegne av fellesskapet. I påvente av at Regjeringen skulle komme tilbake til Stortinget med en sak om hvorledes man skulle gjenvinne økonomistyringen i Forsvaret, skulle Forsvaret fratas sin fullmakt til å selge eiendommer ut av offentlig eie. Flertallet fremmet følgende forslag:

«Stortinget trekker tilbake Forsvarsdepartements fullmakt til å avhende fast eiendom ut av offentlig eie, (...). Fullmaktene gis Kongen i statsråd.»

Nå er det slik at Bondevik-regjeringen i sitt budsjettforslag foreslo at fullmakten til salg av eiendommer tilbakeføres til Forsvarsdepartementet. Dette har Stoltenberg-regjeringen ikke endret i sin tilleggsproposisjon. Da er mitt spørsmål: Betyr dette at Arbeiderpartiet nå stoler på Forsvarsbygg? Har Forsvarsbygg nå evne og kompetanse til å foreta disposisjoner på vegne av fellesskapet? Eller har det kun å gjøre med at man selv har kommet i regjering?

Signe Øye (A) [10:38:28]: Det er riktig som representanten Sahl sier, at Arbeiderpartiet var med på det forliket om at vi skulle tilbakeføre den delegasjonsmyndigheten Stortinget hadde gitt når det gjaldt salg av Forsvarets eiendommer.

Vi hadde jo den såkalte Østre Bolærne-saken. De rutinene som ble fulgt i forbindelse med den saken, mener Arbeiderpartiet at vi nå har gått gjennom, og vi har forbedret veldig mange av de rutinene som vi hadde tidligere. Det er blitt samsvar mellom det Arbeiderpartiet mener er viktig å vektlegge, bl.a. at kommuner og fylkeskommuner fortsatt skal ha anledning til å overta forsvarseiendommer når disse er knyttet til friluft- eller kulturformål. Jeg bruker kulturformål i ganske utvidet betydning. Dette gjør nettopp at vi sikrer ivaretagelse av allmennhetens rettigheter. Vi mener derfor at ordningen nå kommer til å fungere bedre.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Ove Width (FrP) [10:40:04]: Forsvarets forskningsinstitutt har nylig beregnet kostnadene knyttet til å drifte og gjenanskaffe dagens vedtatte forsvarsstruktur til ca. 4 milliarder kr pr. år over budsjetttrammene når vi kommer til 2009. Denne problemstillingen har Fremskrittspartiet pekt på i årevis, og vi har i alle våre alternative budsjettforslag lagt inn et høyere kronebeløp enn de skiftende regjeringer – så også i år, hvor Fremskrittspartiet har pluss på Regjeringens budsjettforslag med godt og vel 1,7 milliarder kr.

I sitt foredrag nylig i Oslo Militære Samfund uttrykte forsvarssjefen bekymring over utviklingen. Han pekte lojalt nok på at noe av ansvaret hviler på Forsvaret selv, men sett fra mitt ståsted kan det ikke være tvil om at ansvaret i første rekke hviler på politikerne. År etter år har stortingsflertallet bevilget langt mindre penger enn det strukturen tilsier. Dermed har vi fått den såkalte doble ubalanse. Forholdet mellom struktur, oppgaver og midler er altså i kraftig ubalanse. Denne situasjonen, som Stortingets flertall

skaper år etter år, kan ikke fortsette. Det eneste partiet på Stortinget som er villig til å gripe fatt i dette, er Fremskrittspartiet. Det eneste riktige i denne situasjonen ville være at politikerne fra de andre partiene innrømmet at de faktisk ikke ser det som nødvendig å beholde det minimumsforsvaret vi har i dag.

Hva blir så konsekvensen av for små bevilgninger? Jo, bl.a. må Hæren spare 1,8 milliarder kr fram til 2008 for å gå i balanse. Det vil bety færre øvelser og rammer utdanningen av nye soldater. Sjøforsvarets ledelse ønsker av økonomiske grunner ett tyngdepunkt i nord. Tre av fire baser kan dermed bli nedlagt. I Stoltenberg-regjeringens tiltredelseserklæring står det at nordområdene skal være et satsingsområde. Dette stemmer dårlig med virkeligheten. Hvor i budsjettet er det blitt av midlene for å etterkomme dette? Hvilke andre konsekvenser vil den doble ubalansen resultere i? Jo, om fem år vil Norge sannsynligvis ha en av Europas mest moderne mariner – muligens den aller mest moderne. Men pengemangelen vil medføre at den norske marine blir liggende til kai. For å holde de nye fregattene som snart er en realitet – allerede til neste år – i drift, trenger Sjøforsvaret ca. 600 mill. kr mer i året. Kan forsvarsministeren her og nå gi oss en forsikring om at disse pengene kommer?

Men fortsatt er det ikke midler til nye kampfly. For å lette litt på trykket foreslår derfor Fremskrittspartiet å fordele innkjøpet av nye kampfly i to blokker, og naturligvis uavhengig av valg av fly. Vi mener det må være både økonomiske og teknologiske fordeler ved å foreta en anskaffelse på denne måten. Teknologisk vil Forsvaret kunne vurdere nye typer kampfly eller andre typer luftromsstridsmidler som blir utviklet fram mot anskaffelse av blokk to av kampfly, på et senere tidspunkt. Fremskrittspartiet ser klare fordeler ved å anskaffe et mindre antall kampfly så snart som mulig, slik at overlapping mellom den eksisterende og kommende flytypen kan gå så smertefritt som mulig. Fremskrittspartiet fremmer derfor forslag om dette.

Likeledes fremmer vi forslag om «å likestille utviklingskontraktene mellom Norge og de to prosjektene JSF og Eurofighter, økonomisk og politisk.» Vi ber også Regjeringen sørge for at det ved anskaffelse og vedlikehold av nye kampfly sikres tilfredsstillende industrielt utbytte for Norge.

Fortsatt er det heller ikke midler til anskaffelse av nye transportfly. Dette har Fremskrittspartiet foreslått i Stortinget ved flere anledninger, uten å få gehør fra de andre partiene. Fremskrittspartiet ser det nå som uansvarlig, både sikkerhetsmessig og økonomisk, å videreføre driften av våre C-130-transportfly. Blant annet må vingene skiftes grunnet slitasje og av hensyn til sikkerheten, noe som medfører store økonomiske uttelling. Fremskrittspartiet ber derfor Regjeringen framlegge for Stortinget en plan for anskaffelse av nye transportfly, og fremmer forslag om dette. Vi ønsker også å fokusere på vår Orion-flåte, da dette også er fly der tidspunktet for utskifting raskt nærmer seg. Kapasiteten er kritisk når det gjelder overvåking av norsk farvann og territorium. Fremskrittspartiet ber derfor Regjeringen iverksette en vurdering av tilstanden

til Orion-flyene, samt en plan for nyanskaffelse av tilsvarende kapasitet. Dette fremmer vi også forslag om.

For øvrig vil vi vise til vårt alternative statsbudsjett. Vi foreslår å opprette et utenlandsbudsjett hvor store anskaffelser foretatt utenfor Norges grenser blir belastet. Vi ser det som nødvendig å finansiere bl.a. nye transportfly gjennom utenlandsbudsjettet, slik at dette ikke påvirker ordinære investeringsbudsjetter i Forsvaret. Videre finner vi det også naturlig at andre store materialanskaffelser fra utlandet finansieres på denne måten. Men fortsatt har ikke Regjeringen avsatt midler nok til nye MTB-er, nye pansrede kjøretøy, nye tankfly, nye helikoptre til utskifting av Bell 412 og nye ubåter, for å nevne noe av det viktigste av mye.

Jeg må spørre: Ønsker Regjeringen å ta et krafttak og vise vilje til å få Forsvaret på fote igjen? I dag har vi i realiteten ingen hærstruktur. HV er hæren i dag, men ser Regjeringen for seg at HV legges ned? Det virker som om vi allerede er i gang med sjø- og luft-HV. Fortsetter vi med dagens budsjettnivå, må vi muligens se for oss at Rena leir legges ned, at fregattene leies ut, og kanskje nedleggelse av Luftforsvaret i dagens form. Her må noe skje!

Ellers mener Fremskrittspartiet at det er et klart behov for å få en bedre tilstedeværelse av Kystvakten i våre nordområder og ellers langs vår langstrakte kyst. I de senere år har det vært en negativ utvikling i tilstedeværelse og antall seilingsdøgn. Den senere tids episoder i nord har tydelig synliggjort behovet.

Vi mener det må bevilges mer penger til drift. Fremskrittspartiet ser det som naturlig å øke overføringene til den spisse delen av Forsvaret, ut fra dagens sikkerhetspolitiske situasjon. Sjøforsvaret er i den situasjon at det til stadighet er aktuelt å nytte fartøy i forbindelse med internasjonale operasjoner.

Videre er vi svært opptatt av at Marinens tilstedeværelse i nordområdene styrkes betraktelig. Spesielt må vi se på Forsvarets nærvær og fokus i sammenheng med dagens og morgendagens politiske og militære utfordringer. Dette medfører store krav til dyktighet, fleksibilitet og materiell. Det er derfor nødvendig å styrke driftsbudsjettet, slik Fremskrittspartiet foreslår, slik at oppdragene kan løses på en forsvarlig måte. Sjøforsvaret har dessuten store utfordringer i forbindelse med utdanning av mannskapet til en stadig voksende flåte. De senere års budsjetter har undergravet Hærens mulighet til å løse de pålagte oppgaver, og dette har resultert i et påstått overforbruk. Hæren har stort behov for økt trening og innkjøp av materiell i øvings- og utdanningssammenheng. Samtidig er det en klar dreining mot et større fokus på nordområdene, og dette fordrer at Forsvaret har en vesentlig tilstedeværelse i Nord-Norge.

Fremskrittspartiet ser det som en nødvendighet å øke Heimevernets budsjett for at de skal få gjennomført nødvendig trening og utdanning. Likeledes står Heimevernet materiellmessig overfor store utfordringer. Det er viktig å ta hensyn til den senere tids utvikling og bruk av heimevernssoldater og befal i fredstid i sammenheng med terrorberedskap og liknende.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslår at det skal investeres 314 mill. kr i utvidelse av tørrdokk ved Haakonsvern. For at dette skal kunne gjennomføres, er det imidlertid på det rene at andre viktige formål enten må utgå eller skyves ut, og dette vil forsterke den ubalansen Forsvaret lenge har slitt med. Fremskrittspartiet og Høyre mener det er verft i Norge for øvrig og i nærområdet som har forsvarlig kapasitet til å ta nødvendige vedlikeholdsoppdrag for Sjøforsvarets større fartøyer. Fremskrittspartiet og Høyre ønsker derfor at det ikke skal investeres i ny og utvidet fregattdokk ved Haakonsvern, og fremmer forslag om dette.

Gjennom de senere år har Forsvaret avhendet en rekke overflødige eiendommer. Fremskrittspartiet er opptatt av å legge større vekt på de allmenntilgjengelige kriterier ved avhendelse av forsvarseiendommer. Vi mener det er viktig at Forsvaret beholder en god kontakt med lokalmiljøene hvor Forsvaret har eller har hatt aktivitet. Forsvaret er godt tjent med at nærmiljøet og allmennheten generelt føler at Forsvaret bidrar til en styrking av lokalsamfunnene. Vi vil understreke at kommuner og fylkeskommuner har begrensede midler til å sikre seg eiendommer fra Forsvaret når disse kjøpes til markedspris eller takst. Fremskrittspartiet mener at sterke lokale interesser må ivaretas i størst mulig grad ved avhendelse av forsvarseiendommer. Det kan virke merkelig for befolkningen at når en offentlig myndighet har en eiendom som den ikke trenger, mens en annen offentlig myndighet har et meget viktig formål eiendommen kan benyttes til, men har dårlig råd, så er det altså ikke mulig å bare overføre eiendommen fra den ene avhendende myndighet til den andre. Det er skattebetalerne som har betalt for eiendommene. All sunn fornuft skulle da tilsa at eiendommene overføres vederlagsfritt mellom offentlige myndigheter. Slik er det ikke i dag, og derfor bør retningslinjene forandres. Fremskrittspartiet fremmer derfor forslag om forandring av retningslinjer ved avhending av Forsvarets eiendommer.

Fremskrittspartiet ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringer vi står overfor i dagens og morgendagens samfunn. Forsvaret må være av en slik karakter at det lett kan tilpasses de ulike trusselbilder. Dette kan best sikres ved å beholde et grunnleggende forsvar med kjerneoppgaver på norsk jord, men med kapasitet til å delta i operasjoner også andre steder i verden. Vår sikkerhetspolitiske situasjon er kompleks, ikke minst med tanke på vår geopolitiske situasjon og de ressursmessige forhold. Historisk sett har det vært av interesse for stridende parter å kunne benytte baser på norsk jord i forbindelse med kampen om sjørutene i Nord-Atlanteren. Under første verdenskrig avskrekket et sterkt norsk forsvar noen fra å ta seg til rette. Under annen verdenskrig ble det et kappløp om å fylle det tomrommet den norske nedrustningen på 1930-tallet hadde skapt. Dette forholdet er fortsatt aktuelt. La det være litt til ettertanke for noen hver!

Vi kjenner alle til de verdifulle forekomstene av olje og gass i de store havområdene vi har ansvaret for – dette i tillegg til de rike fiskeforekomstene. Vi kjenner også godt til de uavklarte grense- og ansvarsforholdene i disse områdene. La dette være til ettertanke, også for våre militære

myndigheter! Nordområdene både til vanns og til lands vil sannsynligvis bli noe av det viktigste med hensyn til rikets sikkerhet i årene som kommer.

Til slutt vil jeg peke på at den største enkeltfaktoren i Forsvaret er personalet, og Fremskrittspartiet mener at denne gruppen i større grad må ivaretas. Et motivert og godt skolert personell vil sikre Forsvarets kompetanse og produktivitet, noe som Forsvaret utvilsomt vil trenge i tiden som kommer.

Helt til slutt vil jeg framsette forslagene fra Fremskrittspartiet som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Per Ove Width har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A) [10:52:54]: Som kjent dreier politikk seg om å få gjennomslag for sine politiske standpunkter og sine saker. Det er resultatene som teller for våre innbyggere og velgere. Fremskrittspartiets budsjett for Forsvaret ligger 1,7 milliarder kr over Regjeringens forslag, og representanten Width har i dag i sitt innlegg minst doblet det anslaget som han vil gå for.

Jeg vil spørre: Hva er realismen i å pøse på med slike summer, og hvorfor melder Fremskrittspartiet seg på en måte ut av forsvarsdebatten på denne måten? Er det ikke resultatene som teller også for Fremskrittspartiet?

Per Ove Width (FrP) [10:54:09]: Jo, det er resultatene som teller, det kan vi være skjønt enige om. Men resultatene kommer ikke hvis ikke bevilgningene er til stede, og det er de altså ikke verken med Bondevik II-regjeringens budsjettforslag eller Regjeringens budsjettforslag denne gangen. Vi har pluss på 1,7 milliarder kr, ja, og det er veldig realistisk. Representanten glemmer at vi har pluss på 2 milliarder kr i utenlandsbudsjettet vårt, som også ligger inne i vårt alternative budsjett. Vi prøver altså på denne måten å fylle opp det store gapet – de fire milliardene som det er snakk om, ligger faktisk inne her. Det å bruke penger på et utenlandsbudsjett til forsvar mener vi må være riktig ut fra både økonomiske og strategiske hensyn.

Bjørn Jacobsen (SV) [10:55:26]: Framstegspartiet ivrer, saman med Høgre, i ein merknad her for at Noreg skal yte viktige bidrag ved å take del i den nordiske militære innsatsstyrken i EU.

Vi veit også at Nice-traktaten på ein måte slo fast og traktatfesta ESDP. Men det er inga kollektiv overtaking av eit nasjonalt folkeforsvar som ligg inne i EU enno. Vi veit også at den prosessen som gjekk føre seg i forhold til den nye grunnloven i EU, gjekk på grunn med Frankrike og Nederland sitt nei. Er det då rett av Noreg, som ikkje er medlem av EU, å ivre for EUs trygging- og forsvarspolitiske samarbeid, som jo på langt nær har komme nokon særleg viktige skritt framover etter Nice-traktaten i 2000?

Per Ove Width (FrP) [10:56:50]: Ja, i hvilken grad vi ivrer, kan sikkert diskuteres. Jeg føler det ikke slik.

Men jeg tror det er viktig at vi også ser mot Europa. Selv om vi ikke er med i EU, kan vi ikke bare glemme at det er et Europa lenger syd for oss. Og i den grad EU er interessert i og er enig om at en skal bygge opp en styrke, ja, så bør vi også bidra her, selv om vi ikke er medlem. Det er av sikkerhetsmessige årsaker. Det tror jeg også tjener Norges sak, selv om Fremskrittspartiet mener at NATO er grunnpilaren og vårt hovedholddepunkt når det gjelder forsvaret. Det er ingen hemmelighet at den såkalte EU-hæren, i hvert fall i første rekke, vil bli bygd opp av NATOs egne styrker og av NATOs eget materiell og midler.

Jan Sahl (KrF) [10:58:03]: Fremskrittspartiet begrunner sin forsvarspolitik i et trusselbilde som kan virke noe avvikende fra Forsvarets. Det kan virke som om en bygger opp et kunstig trusselbilde for å forsvare og opprettholde en forsvarsmodell fra den kalde krigens dager. Man kommer stadig tilbake til en øst-vest-konflikt. I innstillingen står det følgende:

«Den stadig mer pågående holdning fra russisk side i disse områdene, som nå også uttrykkes i offisielle dokumenter, forsterker denne problematikken.»

Da er mitt spørsmål: Hvilken pågående holdning er det det vises til her fra russisk side, og i hvilke dokumenter er det at denne pågående holdningen kommer til uttrykk?

Per Ove Width (FrP) [10:59:18]: Det er jo ganske betegnende at Kristelig Folkeparti ikke har forstått at det fremdeles finnes et trusselbilde her i verden, og et trusselbilde i nord. Det synes jeg er ganske oppsiktsvekkende, for det har alle andre forstått og sett. Alle andre har sett hva som har skjedd i den senere tid fra russisk side i nordområdene, på havet. Er det da noen grunn til å tro at lignende ting ikke kan skje på land? Er ikke Kristelig Folkeparti opptatt av at vi skal ha et forsvar som til enhver tid skal kunne møte et trusselbilde på norsk jord? Jeg synes det er ganske oppsiktsvekkende at Kristelig Folkeparti ikke ser at det eksisterer et trusselbilde. Det virker nesten som om de kunne være interessert i å legge ned det minimumsforsvaret vi har, som jeg var inne på i mitt innlegg, og i så tilfelle er det enda mer oppsiktsvekkende.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Bjørn Jacobsen (SV) [11:00:29]: Utafor Washington DC, i Arlington, ligg USA sin æresgravplass. Her finn vi ein evig eld over grava til tidlegare president John F. Kennedy. Like ved sida av ligg broren, Robert Kennedy, som blei drept i ein valkamp på 1960-talet. Han lovde og hadde som ei av sine valkampsaker å begynne å trekkje dei amerikanske styrkane ut av Vietnam om han blei vald. Vi veit jo alle saman at det gjekk ikkje sånn, og vi vil aldri få vite kva som kunne ha skjedd om han hadde blitt president. Det vi veit, er at brørne Kennedy kom med nye håp til verda. Internt i USA trudde ein at ein skulle få til dette med borgarrettar, ein trudde ein skulle få til antikorrupsjonsarbeid. Internasjonalt følgde vi alle med på Kennedy-brørne sitt arbeid for å få slutt på krig. Dei gav håp til ein heilt ny generasjon, dei gav håp om ei heilt ny verd.

For 14 dagar sidan sa den nye presidenten i Irak, Jalal Talabani, at neste år kan ein begynne å trekkje ut amerikanske troppar frå Irak. Signala tyder på at USA allereie neste år kan komme til å hente heim 30 000 soldatar. Det er ingen tvil om at Irak sin nye president vil sende ut slike signal, fordi han ønskjer å seie til opinionen at det skal vere ein ende på fremmende troppar i Irak. Han trur at det kan vere med på å roe gemytta fram mot valet i desember. Det er ingen tvil om at det valet og den irakiske regjeringa si evne til å styre kurdarar, sjiamuslimar og sunnimuslimar i same retning vil vere avgjerande for å få til eit Irak som har tryggleik, og at det at ein kan sjå framover mot eit heimland utan fremmende troppar, er det som er viktig. Vi må unngå ei vietnamisering av Irak-konflikten. I det ligg det at opphør av nærværet av fremmende troppar skjer raskast mogleg. Blant anna dette ligg bak når Regjeringa vil trekkje norske stabs- og opplæringsoffiserar ut av Irak. Det vi får av overskytande militær kapasitet etter uttrekking av «Enduring Freedom» og troppar i Irak, bør gå til den planlagde opprustinga av den ny-gamle FN-orienteringa til Noreg på internasjonale operasjonar.

USA sin president, George W. Bush, la nyleg fram ein plan for siger som bl.a. går ut på å vere i Irak så lenge det er nødvendig, men så snart irakarane sjølve er i stand til å løyse tryggingproblema, vil ein starte uttrekking. Kravet om tilbaketrekking veks i USA, ikkje minst på grunn av det store talet døde soldatar, no om lag 2 100 amerikanske soldatar. Av enorm betydning er også dei enorme tapa av sivile liv. Avisa Vårt Land melder om minst 5 000 sivile drepne hittil i år. Det amerikanske forskingsbyrået Brookings Institution opererer med 9 000 drepne sivile hittil i år. 5 000 drepne sivile er meir enn dei samla tapa i den palestinsk-israelske konflikten dei siste 20 åra, melder avisa Vårt Land. Dette viser dimensjonane når vi i tillegg også veit at polariseringa, kanskje ei unødvendig polarisering, i regionen ikkje minst har sine røter i den uløyste Israel-Palestina-konflikten.

Kritikken mot krigen mot terror veks generelt i forhold til fangebehandling, med sannsynlegvis hemmelege fengsel i Europa og transport av fangar og bruk av luftrom og flyplassar til denne transporten. Krigen mot terror kan føre til at vi kan ende opp med at vi som reknar oss som rettsstatar, endar på same nivå som terroristar. Det finst regular både for krig og for fred. Vi veit at alle er tente med at desse blir følgde, ikkje minst eit land som Noreg, som har som mål å medverke internasjonalt, i praksis med både militære og sivile åtgjerder. Anten vi liker det eller ikkje, er det ein debatt internasjonalt om internasjonale operasjonar, internt i NATO, internt i USA, og då bør vi òg kunne ha den same debatten i Noreg. Eg har merka meg at Tysklands nye forbundskanslar, Angela Merkel, held fast på Schröder sin gamle politikk, dei gamle linjene, om at ikkje ein tysk soldat skal vere til stades i Irak. Spania og andre NATO-land held fast på at ISAF og OEF skal vere åtskildede. Det er ingen mangel på oppgåver i Afghanistan. Vi skal truleg vere der lenge, vi skal vere til stades gjennom ISAF, og vi skal òg høre på dei nærmast sivilt rekrutterte som arbeider i lag med våre soldatar i ISAF; det kan vere antropologar, der er òg folkerettsjuristar. Vi ser at det

norske forsvaret blir flinkare og flinkare til å trekkje til seg breiare kunnskap enn berre den militære. Vi veit at vi skal få til noko på lang sikt, og det vil truleg seie å trappe ned skarpe oppdrag og byggje ut utviklingsbistanden. Men det som vil vere interessant, er det ein får til på langt sikt når det gjeld det sivile-militære samarbeidet. Eg er glad for at det ser ut som om vi har eit norsk forsvar som er i stand til å take imot utfordringane i samband med dei nye fiendebileta ute. Ein kan ikkje berre kjøre aggressivt, ein må kjøre minst ei tosporlinje.

Til det budsjettet som ligg føre: Der er det meir på nordområda, det er meir til Kystvakta, og vi har trappa ned på kampfly. Vi treng ikkje så mange kampfly, så vi har kutta nokre millionar der og putta det over på Orion, for å vere til stades i nord. Det er det ingen tvil om.

Så har vi utvilsamt fått eit godt innspel med forsvarsjefens tale her om dagen. Eg syntest at den var veldig positiv, for det var kritikk både til oss politikarar og til dei fagmilitære, nettopp fordi han seier at det er politisk underdekning av militære overbod. Så kontakten mellom denne salen, Regjeringa og dei fagmilitære, og statsråden, sjølvsagt, bør heilt klart bli endå betre. Vi bør på sikt kunne klare å rydde opp i økonomien, og så bør vi i alle fall ikkje feilinvestere meir. Det har vi i alle fall ikkje råd til.

Så bør vi ta innover oss at driftsutgifter som kjem med allereie vedtekne investeringar, kan skaffe oss store problem, som det har vore nemnt tidlegare her. Så veit vi at antakeleg er Offentleg Privat Samarbeid, OPS, ikkje vegen å gå, ikkje minst når vi har ein stat med såpass sterke økonomiske musklar som vi har i Noreg. Det lønner seg ikkje å nedbemanne og samtidig tilsette dei same folka som konsulentar til tredobbelt lønn etterpå.

Vi må for å lykkast også ha ein dialog med dei tilsettes organisasjonar, med omsyn til både tilsetjingsprosedyrar og eventuelle nedbemanningprosessar. Frå SV si side er vi innstilte på å deltaka i den omstillingsprosessen som går føre seg. Vi må sjå at det blir ein bra balanse mellom oppgaver og tilsette. Det kan verke som at vi har ført vidare for mange oppgaver, som vi ventar at stadig færre tilsette skal kunne klare.

Men det er ingen tvil om at vi har eit problem når vi held ved lag eit budsjett på 30 milliardar kr og 15 000 tilsette og statistikken plutselig viser at vi er nede på 25 pst. redusert operativ evne. Det er antakeleg basar og annan infrastruktur som må slankast. Kvar det skal gjerast, er ikkje eg i stand til å seie i dag, men eg trur det bør vere ein god dialog mellom Stortinget og statsråden om korleis vi skal få dette til.

Eg har fått signal – kor godt grunna dei er, veit ikkje eg – om at det er ei systematisk sentralisering frå nord til sør. Eg har fått nokre enkeltksempel. Nokre påstår at det er ein tendens. Det vil vi måtte ta alvorleg, om dette stemmer. For stemmer det, må vi gjere noko med det. Men vi må i alle fall kunne tore å seie at det skal satsast på operative einingar. Vi skal vere til stades, og Noreg er kanskje eit av dei landa som brukar Forsvaret mest når det gjeld å vere til stades i den praktiske kvardagen, ikkje minst i forhold til nordområda. Der er vi, og der tek vi miljøkriminalitet alvorleg. I tillegg viser vi suverenitets-

hevd, slik at forvaltninga av Barentshavet blir akseptert ute i Europa også.

Så – eg ser at klokka går, president.

Presidenten: Det er presidenten helt enig i. Men kanskje blir det adgang til å komme med det som gjenstod, i svar på replikkene.

Det blir replikkordskifte.

Per Ove Width (FrP) [11:11:21]: Det var interessant å høre på Jacobsens innlegg. Han snakker om nordområdene, han snakker om at det må satses på operative enheter, som alt koster penger. Det som er interessant, er jo at dette må være en situasjon for SV der det plutselig har gått opp for dem at det å drive et forsvar også koster penger. SV har alltid i alle sammenhenger vært med på å bevilge minst til Forsvaret, har aldri villet innse at vi trenger et forsvar, og at det koster penger.

Denne gangen er de med på et budsjettforslag som er tidenes beste for SV. Da lurer jeg på: Er dette nye signaler fra SV? Tar SV innover seg at Forsvaret faktisk trenger penger, og at vi trenger et stort forsvar som skal være operativt, som Jacobsen sier? Det er veldig interessant å høre om SV nå kommer med nye signaler i forhold til det norske forsvaret, i og med at de er med på å bevilge så mye penger som de gjør.

Bjørn Jacobsen (SV) [11:12:43]: Først og fremst tek vi innover oss at vi er i regjering, og der er det snakk om å få eit budsjettforlik. Det har vi klart å få til. Eg skal gjerne innrømme at eg hadde ein del kutt som eg kunne ha tenkt meg å ha kjørt hardare på. Men debatt er debatt, og då får ein stå samla om det.

Når det er sagt, er det ingen tvil om at SV òg i tidlegare budsjett har løyvd opp til 26–27 milliardar kr til Forsvaret. Det som har vore påstått før, at SV har vore uansvarleg og ikkje har villa ha eit forsvar, er heilt ugrunna. Men vi har lege 3–4 milliardar kr under dei normale budsjetta. Eg tek også til meg utfordringa frå forsvarssjefen, som heilt klart seier at han heller vil ha eit budsjett som kanskje er på 28 milliardar kr, men då må vi politikarar vere så tydelege at vi gjev oppgaver som kostar 28 milliardar kr. Den prosessen og den debatten er vi i SV veldig gjerne med på. Eg trur at moglegheitene for å få eit mindre forsvarsbudsjett først og fremst er ved god styring på økonomien og ved å slutte med å gjere feilinvesteringar. Då kan vi kanskje hamne mykje lenger ned.

Finn Martin Vallersnes (H) [11:14:05]: I Soria Moria-erklæringen er regjeringspartiene enige om:

«Det er i norsk interesse at vi har en FN-ledet verdensorden. Derfor vil Regjeringen arbeide for å styrke FN og internasjonal rett.»

I Stortinget 15. november i år var det befriende klart fra utenriksminister Jonas Gahr Støre, som sa at «Operation Enduring Freedom har et klart FN-mandat. Det er ingen tvil om det».

I samme debatten fant representanten Jacobsen grunn til å si at «FN er på tur til å bli eit sandpåstrøingsorgan».

Konklusjonen må jo være at SV er i utakt med Soria Moria-erklæringen. SV er i utakt med sin egen forsvarsminister og utenriksminister. SV er i utakt med FNs sikkerhetsråd. Og det at SV er i utakt med seg selv, vet vi fra før.

Skal vi ha en FN-ledet verdensorden, skal en ikke undergrave FNs ledelse, nemlig Sikkerhetsrådet, og det er nettopp det SV gjør. Det er uheldig for Norge, for våre allierte, for FN og ikke minst for våre egne mannskaper både i ISAF og i OEF.

Bjørn Jacobsen (SV) [11:15:28]: Den debatten om utanriksministeren og forsvarsministeren sine utgreiingar som vi hadde for ei stund sidan, var ikkje minst prega av representantane frå Høgre, som skrytte – oppfatta eg det som – av SV sin innverknad på norsk sikkerheits-, forsvars- og utanrikspolitikk. Det er eg veldig glad for. Eg slapp å skryte av oss sjølve, og ingenting er betre enn at andre gjer det.

Når det gjeld FN-mandat og grunnlaget for dei, skal det alltid vere ein debatt. Det einaste sikre ein kan seie om slike ting, er at makt er rett, makt gjev rett. Det er det som er problemet. Dersom vi skal få til det som er målet, å få ein FN-leidd verdsorden, må det liggje eit betre grunnlag til grunn, og vi må ikkje la FN bli pressa til å gjere vedtak som ein eigentleg ikkje vil gjere.

Jan Sahl (KrF) [11:16:48]: SV har hatt en rimelig bratt omskoleringskurve i norsk forsvarspolitikk etter at de kom i regjeringssposisjon.

I SVs arbeidsprogram for inneværende periode står det at det bør «legges mye mer vekt på forebygging av konflikter og fredelig konfliktløsning» i Norges internasjonale politikk. Og siden Bjørn Jacobsen selv nevnte Midtøsten, vil mitt spørsmål gå i retning av det.

I Midtøsten har Norge lange tradisjoner for å være mekler for fred, og Norge nyter stor tillit både hos israelere og hos palestinere. SV har i media varslet en nært forestående aksjon for anti-israelske markeringer, inkludert bl.a. boikott av israelske matvarer og våpen.

Mener SV, også i regjeringssposisjon, at dette er måten «Norge skal føre en selvstendig, konsekvent og aktiv politikk for fred, konfliktløsning og rettfærdig fredsbygging» på i framtiden?

Bjørn Jacobsen (SV) [11:18:07]: Det er ikkje berre i media det har vore oppe. Det la vi inn forslag om frå SV si side i førre periode, då den dåverande regjeringa skulle jobbe med dette i FN, nettopp fordi FN er den organisasjonen som har oppretta Israel, og som i tillegg har komme med eit stort tal resolusjonar for å prøve å få Israel til også å følgje internasjonale spelereglar. Men ein forbrukarboikott av israelske varer må sjølvsagt forbrukarørsla opprette sjølv.

Det vi har sagt frå SV si side, er at det ikkje er unaturleg å ikkje ha *noko slags* militært samarbeid med Israel. Eg hugsar ikkje om vi har selt våpen til Israel, men vi skal ikkje ha noko militærpolitisk samarbeid i det heile teke med Israel.

Det å setje makt bakom krava overfor Israel er ikkje ein dårleg politikk.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Jan Sahl (KrF) [11:19:30]: Kristelig Folkeparti er dessverre ikke representert i forsvarskomiteen. Valgresultatet tillot dessverre ikke Kristelig Folkeparti-medlemskap i alle Stortingets komiteer. Men vi lover at vi skal følge aktivt med på det som foregår i sikkerhets- og forsvarspolitikken.

Vi støtter Høyres forslag som er lagt inn i innstillingen som vi har til behandling. Bondevik II-regjeringens budsjettforslag var et godt budsjett som la til rette for at langtidsplanen for 2005–2008 kunne følges opp.

For Kristelig Folkeparti er det svært viktig å få etablert en bedre balanse mellom Forsvarets oppgaver, struktur og ressurstilgang. Kristelig Folkeparti ønsker et forsvar som utgjør et viktig instrument for norske politiske myndigheter, et forsvar som kan sikre og fremme norske interesser gjennom evne til å håndtere et bredt spekter av sikkerhetsmessige utfordringer, både nasjonalt og internasjonalt. Derfor er det viktig at den videre omstillingen og moderniseringen av Forsvaret gjennomføres. Utviklingen av Forsvaret til å bli et moderne, fleksibelt og alliansetilpasset sikkerhetspolitisk virkemiddel må fortsette.

Fra vårt synspunkt er det positivt at den nye regjeringen i all hovedsak velger å videreføre Bondevik-regjeringens disposisjoner og politikk. Kristelig Folkeparti er tilfreds med at hovedlinjene i forsvars-, utenriks- og sikkerhetspolitikken ligger fast.

Det er således godt å se at en samlet komite i innstillingen viser til at det er bred enighet om hovedlinjene i vår sikkerhetspolitikk, at hovedpilarene er FN og NATO, og at det klart er i norsk interesse å bidra aktivt og konstruktivt både i FN- og i NATO-sammenheng. Kristelig Folkeparti mener flernasjonalt samarbeid vil få stadig økende betydning for Forsvaret. På områder hvor vi er blitt for små til å bevare kapasiteten på nasjonal basis, f.eks. innenfor logistikk og støttefunksjoner, må vi søke flernasjonale løsninger innenfor rammen av NATO. Norge må bidra mer til FN-styrkene og delta aktivt i internasjonale operasjoner.

FN spiller utvilsomt en nøkkelrolle i norsk sikkerhetspolitikk. Og innenfor den overordnede rammen som legges av FN, er NATO hjørnesteinen i norsk sikkerhetspolitikk. For Kristelig Folkeparti har et forpliktende alliansesamarbeid i NATO en overordnet betydning.

Kristelig Folkeparti mener det er viktig ikke å skape et motsetningsforhold mellom FN og NATO eller andre organisasjoner. FN har jo, som komiteen viser til i innstillingen, bedt regionale organisasjoner, som EU, NATO og Den afrikanske union, påta seg et større ansvar for internasjonal fred og sikkerhet.

Kristelig Folkeparti mener Norge bør delta aktivt i internasjonale operasjoner. Det er imidlertid viktig å ha noen rammer for hvilke internasjonale operasjoner norske soldater kan være med på. Norges deltakelse må baseres på legalitet i folkeretten og legitimitet hos folket. Norge

skal ikke delta i preventiv krigføring og forkjøpsangrep som ikke har en klar forankring i folkeretten. Dette er grunnleggende og ufravikelige prinsipper for Kristelig Folkeparti, og i Stortinget hersker det bred enighet om kriteriene for norsk deltakelse i internasjonale operasjoner. For Kristelig Folkeparti er det også viktig å understreke at sikkerheten for norsk personell må ha høyeste prioritet.

Når det gjelder Norges engasjement i Afghanistan, støtter Kristelig Folkeparti Regjeringens politikk. Afghanistan har vært Norges militære hovedsatsingsområde ute gjennom de siste årene, og denne prioriteringen ligger fast. Gjennom våre bidrag til ISAF støtter vi aktivt opp om NATOs engasjement i landet, som det er bred politisk oppslutning om både i NATO og her hjemme.

Spesialstyrkebidraget til den amerikanskledede Operation Enduring Freedom avsluttes i januar, etter et seks måneders engasjement. I tillegg vil Norge i 2006 tilby tre–fire F-16 kampfly til ISAF for en periode på tre måneder. Det har vært problematisert rundt hvorvidt disse kampflyene vil komme til å måtte «hjelp» amerikanerne. SVs landsmøte har til og med kommet med en resolusjon mot dette. Det må kunne sies at regjeringspartiene sender ut svært sprikende signaler i denne saken, men Kristelig Folkeparti velger å legge godviljen til og lytte til det både forsvarsministeren og utenriksministeren gjentatte ganger har uttalt fra denne talerstolen. Avtalen inngått mellom ISAF og OEF står ved lag: Fly under ISAFs kommando vil i nødssituasjoner kunne bli bedt om å bistå personell på bakken fra OEF. Motstanden mot dette synes å bunne i en oppfatning av OEF som en illegitim operasjon. Det er godt at det er avklart fra regjeringshold i diverse sammenhenger at Regjeringen mener OEF har et klart FN-mandat. Det synes som om SV fortsatt står alene om å betvile denne FN-legitimiteten.

I Kristelig Folkeparti er vi glade for at Regjeringen fortsatt vil bidra til økt sikkerhet og gjenoppbygging av Irak. Det er viktig at vi tar vår del av det ansvaret. Kristelig Folkeparti mener det er uklokt av Regjeringen å avslutte norsk engasjement i NATOs treningsmisjon. Dette er en operasjon som et enstemmig NATO vedtok å opprette, og som er basert på et klart folkerettslig mandat fra FN etter invitasjon fra irakiske myndigheter. Samtlige allierte støtter misjonen. Dette er viktig, både for å legge Irak-krisen bak oss og for å demonstrere samholdet i alliansen. Dette har man i stor grad lyktes med. Irakiske myndigheter er svært opptatt av at NATOs treningsmisjon i Irak videreføres.

Økt sikkerhet og gjenoppbygging av Irak er målet, og Kristelig Folkeparti mener at vi skal bidra til dette, framfor å vektlegge symbolpolitikk og politiske markeringer.

Kristelig Folkeparti vil i tillegg presisere viktigheten av at Forsvaret tar godt vare på soldatene som sendes ut i internasjonale oppdrag. Jeg vil i denne sammenhengen spesielt nevne Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk, som Forsvaret etablerte i 2004 for skadet personell, veteraner og pårørende, med tilbud om langtidsoppfølging innenfor helse-, forsikrings- og trygdespørsmål.

Prøveprosjektet med psykiatrisk/psykosomatisk oppfølging av personell som har fått psykiske belastningsskader etter internasjonale operasjoner, er et svært bra tiltak. Vi ser fram til framleggingen av rapporten i januar 2006.

Kristelig Folkeparti ser positivt på Bondevik-regjeringens forslag om en fordobling av avsatte midler til økonomisk kompensasjon til soldater som er påført psykiske senskader i internasjonale operasjoner. Kristelig Folkeparti er tilfreds med at Stortinget i dag vedtar dette.

Kristelig Folkeparti vil også ta med at en grundig innlæring av egenskaper som mental styrke, kulturforståelse, moral og folkerett er viktig for å forberede soldatene på å kunne møte tøffe dager i de operasjonene de er med i.

Når det gjelder tørrdokken ved Haakonsværn, støtter Kristelig Folkeparti fullt opp om det komiteens leder uttalte i sitt innlegg. Jeg vil derfor ikke gjenta det. Jeg vil bare understreke at Kristelig Folkeparti støtter forslaget fra komiteens flertall:

«Det investeres ikke i ny og utvidet fregattdokk ved Haakonsværn.»

Til slutt: Det står mange fine ord i Soria Moria-erklæringen om at den nye regjeringen ser nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Vi har merket oss at forsvarsministeren har lovet at Forsvarets tilstedeværelse i Nord-Norge skal holdes på et høyt nivå, og at beredskap langs kysten skal prioriteres høyt. Det er det også tegn i budsjettet som peker fram mot. Dette er løfterike ord for landsdelen, og vi håper ordene blir omsatt i handling. Det kan imidlertid virke som disse ordene ikke harmonerer helt med det forsvarssjefen sa i sin tale i Oslo Militære Samfund tidligere denne uken, der han helt tydelig signaliserte et klart behov for å rasjonalisere forsvarsaktiviteten i nord. Det kunne være interessant å høre forsvarsministerens syn på hva Forsvaret i nord egentlig står overfor i den nærmeste framtid.

Kristelig Folkeparti vil vise til det viktige arbeidet som ble gjennomført i forrige stortingsperioden når det gjelder samfunnsikkerhet. Sikkerhetspolitikk er i vår tid mye mer enn sikring og forsvar av eget territorium. Samfunnet står overfor et mer diffust trusselbilde enn tidligere, kjennetegnet av glidende overganger mellom det nasjonale og internasjonale og mellom fred, krise, væpnet konflikt og krig. Dette fordrer et arbeid for økt samfunnsikkerhet på bred front i framtiden, og det vil Kristelig Folkeparti være med på å ta initiativet til.

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Marit Nybakk (A) [11:29:42]: Etter å ha hørt Jan Petersens innlegg og replikker og representanten Sahl akkurat nå blir jeg nødt til å spørre Kristelig Folkeparti: Mener de tidligere regjeringspartiene at alle vedtak fra forliket i 2004 kan brytes – siden Bondevik-regjeringen brøt vedtaket om tørrdokk, og siden de samme partier følger dette opp her?

Så er det riktig, som representanten sier, at Operation Enduring Freedom selvfølgelig har FN-mandat. Nå er det slik at vi har ikke kapasitet til å delta i alle operasjoner med FN-mandat. I den samme innstillingen om langtidsplanen fra juni 2004 sa en enstemmig forsvarskomite at «innenfor de kapasitetsbegrensninger Norge har, så bør deltakelse i FN-operasjoner øke». Er Kristelig Folkeparti enig i det fortsatt?

Jan Sahl (KrF) [11:30:57]: På det siste spørsmålet kan jeg svare et utvetydig ja. Kristelig Folkeparti er opptatt av at Norge i større grad enn i dag skal delta i FN-operasjoner og ikke minst i operasjoner knyttet til den utviklingen vi ser i Afrika for tiden, der vi mener at Norge i større grad bør være med og delta og ta et ansvar.

Så til tørrdokken. Det har skjedd visse ting siden den tørrdokken ble vedtatt i et forlik her i Stortinget, bl.a. at prisen er høynet betraktelig. I tillegg er det helt klart at det er en situasjon innen verkstedindustrien i området som tilsier at det er privat kapasitet til å kunne ta de samme oppdragene. Så vet vi også at det er inngått en gjenkjøpsavtale med Navantias, der det legges opp til at i hvert fall to norske verft skal tilføres kompetanse som skal gjøre at de skal kunne konkurrere i kampen om vedlikehold av våre fregatter. Dette er årsaken til at vi har tatt det standpunktet vi har tatt nå, som medlem av den forrige regjering.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:32:21]: Jeg takker for et interessant innlegg fra representanten Sahl fra Kristelig Folkeparti. Jeg er spesielt glad for at han ikke vil være med på å bruke penger på en tørrdokka i Bergen – det synes jeg er veldig positivt.

Det spørsmålet mitt gjelder, er forholdet struktur/budsjett. Da er det flere ting man kan spørre Kristelig Folkeparti om. Vi er alle sammen enige om at vi skal prioritere nordområdene våre. Men samtidig leser og hører man om at det er konkrete planer om å legge ned bl.a. tre marinebaser – altså redusere fra fire til én. Man skal redusere antallet militærleirer i Nord-Norge. I tillegg har Kristelig Folkeparti, da de satt i regjering, vært med på å redusere antallet heimevernsoldater fra 83 000 til 50 000, så jeg er litt usikker på hva Kristelig Folkeparti egentlig mener.

Jan Sahl (KrF) [11:33:30]: Jeg takker representanten Per Roar Bredvold for anerkjennelse for det vi står sammen om i innstillingen.

Så er det slik at tidligere var det i hovedsak SV og Fremskrittspartiet som gikk i ulike retninger i forhold til det som var hovedstrømmen når det gjaldt forsvarsbudsjettet. I øyeblikket er SV med i posisjon og er dratt inn i fellesskapet, mens Fremskrittspartiet har betydelig mer midler som man signaliserer at man kan bruke.

Innenfor de rammer som vi har å bruke til Forsvaret i øyeblikket, er Kristelig Folkeparti opptatt av å følge opp det som forsvarssjefen signaliserte i sin tale, nemlig at vi er nødt til å få en nærmere sammenheng mellom den strukturen vi har, og de midlene vi har å bruke. For oss i Kristelig Folkeparti er det en hovedsak at nordområdene skal ha sin viktige del av dette.

Ågot Valle (SV) [11:34:55]: Komiteens leder inviterer til en grunnleggende debatt om Forsvaret, og da synes jeg det er høvelig å ta opp hva slags internasjonale operasjoner vi bør støtte opp om, og på hvilket grunnlag.

Da er det i alle fall to utgangspunkt. Det første er at Norge må støtte internasjonale operasjoner først og fremst ut fra å sikre oss alliert støtte. Ut fra de diskusjonene som har vært, oppfatter jeg veldig klart at Høyre er der. Det andre er at vi skal delta i internasjonale operasjoner for å støtte opp om fredsprosesser, først og fremst FN-lede operasjoner og i hvert fall med et klart FN-mandat.

Det første utgangspunktet kan føre til at Norge støtter opp om en stormakt som handler på egen hånd ut fra stormaktsinteresser og som begår menneskerettighetsbrudd, slik som USA har gjort i Irak. Verden har ikke blitt et tryggere sted etter Irak-operasjonen. Tvert imot – terrorfaren er større. Er Kristelig Folkeparti enig i det?

Nå når Kristelig Folkeparti er ute av regjering, vil jeg gjerne be representanten Sahl om å klargjøre hvem Kristelig Folkeparti egentlig er enig med – Høyre eller det nye rød-grønne flertallet.

Jan Sahl (KrF) [11:36:22]: Kristelig Folkeparti står for den samme politikken enten vi sitter i regjering eller vi er utenfor og i opposisjon. Det helt ufravikelige prinsippet for Kristelig Folkeparti er at når vi skal delta i internasjonale operasjoner, skal det være i henhold til folkeretten, og de skal ha et FN-mandat.

I tillegg er det like klart for Kristelig Folkeparti at vi er med i en allianse som heter NATO. Vi ser at FN i langt større grad nå ber også NATO om hjelp i internasjonale konflikter. Selvfølgelig støtter Kristelig Folkeparti de operasjoner der NATO er med, der folkeretten er på plass, og der det finnes et FN-mandat.

Kristelig Folkeparti har stått for den samme politikken i regjering, og gjør det også utenfor regjering. Jeg mener at det her helt klart konstrueres et skille mellom Høyre og Kristelig Folkeparti som ikke finnes.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Alf Ivar Samuelsen (Sp) [11:37:49]: Senterpartiet mener at vår sikkerhet trygges best gjennom et godt internasjonalt samarbeid og gjennom god samhandling med alle våre naboland. Jeg har merket meg at Regjeringen vil videreføre Norges medlemskap i NATO og bruke organisasjonen aktivt til å utvikle en transatlantisk dialog og partnerskap og til å fremme fredsbevaring, nedrustning, rustningskontroll og konfliktforebygging.

Deltakelse i internasjonale operasjoner skal være forankret i FN-pakten og ha et klart FN-mandat. FN er den eneste internasjonale instans som kan legitimere bruk av makt. Det skal være en høy terskel for bruk av militær makt. Norge skal ikke delta i forebyggende angrep som ikke er autorisert av FN. Ved inngåelse av avtaler om å stille norske styrker til rådighet i internasjonale operasjoner må det etableres klare retningslinjer for ivaretagelse av Norges internasjonale forpliktelser i henhold til internasjonale konvensjoner.

Regjeringen legger opp til å videreføre budsjettnivået som regjeringen Bondevik II anbefalte, noe som innebærer en fortsatt satsing på Forsvaret. Forsvarsbudsjettet har en markert omprioritering for å styrke operativ aktivitet i nordområdene, samt å styrke innsatsen i FN-operasjoner og NATOs Afghanistan-operasjon – ISAF.

I forhold til ISAF vil Regjeringen styrke Norges innsats gjennom å bidra med tre til fire F-16-fly for en tremåneders periode i første halvdel av 2006, samt at det norske engasjementet i operasjonen «Enduring Freedom» i Afghanistan vil avsluttes i januar 2006. NATO-styrken i Afghanistan vil utvide sitt nærvær til mer ustabile områder. Derfor øker behovet for å ivareta styrkenes sikkerhet. Flystøtte spiller en viktig rolle i NATOs sikkerhetsbeskyttelse i Afghanistan. På samme måte som fly fra den amerikanskledede koalisjonen Operation Enduring Freedom kan bistå NATO-styrker i nødsfall, kan NATO-fly bli anmodet om å støtte styrker fra koalisjonen. Men dette er unntakshendelser, og flyene vil uansett forbli under NATO-kommando. Det er viktig at Norge deltar med stabsoffiserer i ISAFs kommandostruktur. Dette vil sikre at flyene ikke tar på seg oppdrag som strir imot ISAFs mandat. Senterpartiet er opptatt av at Norge forblir en troverdig alliert og bidragsyter til FN- og NATO-operasjoner. Det er absolutt nødvendig at vi har gjensidige avtaler mellom «Enduring Freedom» og ISAF i forhold til luftstøtte ved akutte situasjoner. For å kunne forvente å få hjelp må vi selvsagt være villige til å gi hjelp.

Senterpartiet ønsker å ha et moderne forsvar tilpasset nye sikkerhetsutfordringer. Nye og mer sammensatte trusler øker behovet for et fleksibelt forsvar som kan håndtere et bredt spekter av ulike oppgaver. Beredskap langs kysten skal prioriteres høyere enn i dag, og Forsvarets rolle i forhold til miljøovervåking og maritimt redningsarbeid styrkes. Forsvaret skal i større grad enn i dag innrettes mot å håndheve suverenitet og sikre stabilitet i våre havområder, særlig i nord.

Regjeringen ser på nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde. Det er derfor viktig og riktig at Forsvarets tilstedeværelse skal beholdes på et høyt nivå i Nord-Norge, og at beredskapen langs kysten skal prioriteres høyere enn i dag. Forsvarets rolle i forhold til miljøovervåking og ressurskontroll skal som nevnt styrkes.

Senterpartiet er tilfreds med at regjeringen Stoltenberg II i tilleggsproposisjonen foreslår en økning på 15 mill. kr for å styrke Kystvaktens evne til å løse sine oppgaver. Denne styrkingen er svært viktig for at det skal gis rom for økt operativ aktivitet og for å bedre Kystvaktens evne til å håndtere norske suverene rettigheter og evnen til å møte potensielle miljøutfordringer langs kysten av Nord-Norge. Det er nøye sammenheng mellom økningen i Kystvaktens driftsbudsjett og en økt maritim overvåking ved hjelp av P-3 Orion-fly fra Andøya. Senterpartiet er derfor meget fornøyd med økningen på 35 mill. kr på denne budsjettposten i tillegg til en økning på samme beløp for økt tilstedeværelse i Nord-Norge for Marinens fartøyer.

Senterpartiet mener disse nevnte økningene på forsvarsbudsjettet og 10 mill. kr til økt forskning og utvik-

ling gjennom prosjektet Barents 2020 viser en tydelig nordområdesatsing fra regjeringen Stoltenberg II og stiller seg bak det. Det er derfor med litt undring at jeg registrerer at komitelederen kaller dette «retorikk». Jeg mener at dette er et uttrykk for en klar målsetting, og om vi ikke har klart å snu budsjettet tilstrekkelig, viser det at man følger opp ordene i målsettingen med budsjettmessig endring. Det er iallfall et steg i riktig retning i forhold til det Bondevik II-regjeringen foreslo.

Det pågår store omstillinger i Forsvaret. Det er viktige signal som er kommet fra Regjeringen om at de vil gjennomføre tiltak for å bedre økonomistyringen i Forsvaret. Forsvarsministeren har i sitt svar på spørsmål fra forsvarskomiteen i brev av 18. november i år bekreftet at Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i vårsesjonen 2006 med saken. Dette henger også sammen med det som har skjedd i den siste tiden, i forbindelse med nedbemanning, privatisering og anbud samt horisontal samhandling i Forsvaret. Det er viktig å få gjennomgått erfaringene med ulike former for offentlig-private løsninger.

Regjeringen har i sitt forslag om å bygge en utvidet tørrdokk ved Haakonsværn satt av 50 mill. kr av et kostnadsoverslag på 314 mill. kr for å møte de nye fregattens behov for service og vedlikehold. Det er fra enkelte hold stilt spørsmål ved om dette kostnadsoverslaget vil holde. Dersom det viser at så ikke er tilfellet, vil jeg anta at forsvarsministeren finner det rimelig å gi Stortinget en tilbakemelding.

Den avgåtte regjeringens politikk fokuserte på internasjonale konflikter. I tiden framover vil Senterpartiet være opptatt av at vårt internasjonale engasjement skal snus i retning av NATO- og FN-operasjoner. Samtidig må vi se på hvordan Forsvaret på best mulig måte kan organiseres i forhold til en tydeligere tilstedeværelse i nordområdene. Senterpartiet kommer i forsvarssammenheng framover til å tydeliggjøre hva vi mener ligger i en nordvendt kurs. Vi er svært glad for at det i Soria Moria-erklæringen kommer klart fram at det er nødvendig med en gjennomgang for å styrke Forsvarets tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nord. Derfor er det også viktig å se på om dagens omstruktureringstiltak er i samsvar med Soria Moria-erklæringen. Vi forutsetter, i tråd med Soria Moria-erklæringen, at politiske vedtak om lokalisering av avdelinger i nord følges opp.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:47:31]: Det var jo interessant at representanten fra Senterpartiet nevnte dokken i Bergen. Han og partiet er kanskje litt urolige for om 314 mill. kr skal holde, og derfor ber man forsvarsministeren komme tilbake til Stortinget for å orientere oss om det. Men hva så? Skal vi da bevilge mer penger til en dokk?

I tillegg til dette går spørsmålet mitt på hva Senterpartiet gjorde i valgkampen. Da lovtte førstekandidaten fra Hedmark bl.a. at Krigsskolen skulle flyttes fra Linderud til Rena. Det har visstnok Senterpartiet også i programmet sitt, så vidt jeg vet. Førstekandidaten reiste rundt i Hed-

mark og lovte at dette skulle gå i orden. Da ville det være interessant å høre hvor langt man har kommet i arbeidet med å flytte Krigsskolen fra Linderud til Rena. Jeg kommer selv fra dette fylket, så det er klart at jeg er veldig spent på det. Men jeg har også snakket med andre representanter fra Regjeringen, bl.a. fra Arbeiderpartiet, og de er ikke helt enig i at det er noe lurt. Derfor kunne det være interessant å høre hvor langt Senterpartiet virkelig har kommet med den jobben.

Alf Ivar Samuelsen (Sp) [11:48:54]: Når det gjelder bygging av dokk i Bergen, hadde jeg ikke noen annen tanke for mitt utsagn enn at jeg finner det naturlig at Stortinget får en tilbakemelding dersom budsjettoverslaget ikke holder. Så får vi diskutere hva vi skal gjøre. Svaret er vel ikke gitt på forhånd.

Når det gjelder førstekandidaten fra Hedmark, som på Senterpartiets vegne gikk ut og lovte den nevnte endringen, kan jeg ikke si noe annet enn at jeg går ut fra at dette blir en intern diskusjon i Regjeringen og i den store parti-gruppen for å se om det er mulig å nå fram. Vi tar det først og fremst der.

Presidenten: Fleire har ikkje bede om ordet til replikk.

Odd Einar Dørum (V) [11:50:13]: Vi har i Norge hatt en lang tradisjon for å kunne diskutere sikkerhetspolitikk. Vi har i de siste årene også hatt et visst tilløp til at vi må diskutere forsvarspolitik, les Forsvarets struktur og organisering. Det som vi nå helt sikkert er nødt til, både komiteinnstillingen og debatten viser jo det, er at vi må se sammenhengen mellom sikkerhets- og forsvarspolitik, og hva det betyr. Da tror jeg vi alle sammen fort kan bli enige om at ingen av oss er blitt utdelt en krystallkule der vi kan se inn i framtiden og være helt sikker på hva sikkerhetsutfordringene blir. Dette innlegget skal jeg bruke til å reflektere noe over det.

Jeg vil starte med noe som må være helt åpenbart for oss. Det er den geografiske plasseringen av Norge. Geopolitisk ligger Norge slik at vi går fra 4° øst til 31° øst. På 31° øst er vi langt øst i verden, bortimot på høyde med Kypros. Vi har et svært territorium, med en lang og omfattende Schengen-grense, som f.eks. er av en slik størrelse at når man tar det opp med dem som representerer EU-systemet i Brussel, skjønner ikke de helt hva det er, fordi de har et bilde av sjøgrenser knyttet til migrasjon over Middelhavet. Derimot er en sjøgrense som er så stor som vår, i seg selv en utfordring når man beveger seg et stykke sør i verden, sør for København. Men den forstås godt når man beveger seg over havet, til briter og amerikanere, som stort sett har øvd i disse områdene, og vet hvordan den ser ut. Her har vi faktisk både en sikkerhets- og forsvarspolitisk utfordring som vi er nødt til å ta på det dypeste alvor. I denne situasjonen vet vi at i dette geopolitiske landskap, i nordområdene, ligger en av de tre største gjenværende reserver av olje og gass på denne kloden. Alle vet at de ligger i Midtøsten, i Sentral-Asia og i nordområdene nord for Norge, under polområdene. Dette er geopolitisk utro-

lig viktig. Det er sikkerhetspolitisk viktig. Det er forsvarspolitisk viktig. Det er viktig i en ressurs-, miljø- og fiskeripolitisk sammenheng. Det er kort sagt viktig i bredden av alt det som samfunnspolitikk handler om.

Jeg ønsker å si det på denne måten, for vi kan ikke oppføre oss slik i Norge – jeg baser meg ikke på noen trusselvurderinger i forhold til vår nabo som er annerledes enn dem som framkommer i innstillingen, jeg baser meg ikke på den kalde krigens vurderinger – og det ville være naivt av et lite land som er nabo til en stormakt, at vi ikke tar dette innover oss. Det lille landet må i hvert fall opptre på en slik måte at det er forutsigbart, nærværende og tydelig der man skal være det.

La meg vise til at vi på en fredelig, men kontant måte har fulgt alle spilleregler rundt det, f.eks. i vår Svalbardforvaltning gjennom mange, mange år. Vi er nødt til å beherske dette. På dette området går vi også bortenfor det som er forsvarsrammen. Vi går inn på hele det sivile nærvær, vi går inn på hvor viktig det er at vi f.eks. opprettholder forskningskompetanse som vi bygger ut, at vi opprettholder meteorologistasjoner som vi bygger ut, at vi bygger ut værradar, f.eks., i Finnmark – at vi i det hele tatt har et nærvær som viser at den norske staten utøver sin legitimitet med forskjellige virkemidler. Dette er det ene perspektivet mitt.

Det andre perspektivet mitt er de åpenbare forpliktelser som Norge har gjennom FN, gjennom NATO og også gjennom de avtaler vi har med Den europeiske union, og at vi gjør det vi skal for å ta vår del av byrdene når det gjelder sivilisasjonsbyggende, fredssikrende operasjoner ute i verden, men med en realisme i forhold til forsvarsbudsjettet. På det punkt er Venstre enig med Regjeringen i dens prinsipielle holdning, at vi er beredt til å gjøre noe i FN. Men jeg må knytte til to forutsetninger: Da må FN skaffe seg et kommandoapparat som det går an å forholde seg til. Man kan ikke ha et kommandoapparat som enhver normal offiser ikke tør forholde seg til, hvis vedkommende skal ta ansvaret for sine styrker. Det må være et apparat som er slik på FN-siden at det er en kommandostruktur som fungerer, og at det har en etterretningsstruktur som fungerer. Jeg legger til grunn at Regjeringen mener det.

Men jeg har en undring: Regjeringen har signalisert at vi skal gjøre noe i Afrika. Samtidig vet vi at Den afrikanske union har signalisert at hvite soldater ikke er best egnet til å gjøre en jobb i Afrika. Det må være slik at hvis vi skal gjøre noe på det afrikanske kontinent, så skal vi gjøre det i respekt for de lokale. Og vi skal ikke gjøre det ut fra den respekten som eksisterte for hundre år siden, i kolonitiden. Vi skal gjøre det ut fra den respekt at vi forholder oss til selvstendige stater, og at vi forholder oss til institusjoner som ønsker å bygge opp legitimitet. Signalene f.eks. i Darfur er jo helt klare. Dette er ikke et argument mot at vi skal engasjere oss, det er et argument for at vi skal reflektere over hva vi gjør, og hvordan vi gjør det.

Og så der ute, da. Når vi er i Afghanistan, som Regjeringen har sagt at vi skal være, og som utenriksministeren har gjort klart rede for at det er riktig at vi skal være, f.eks. når han viser til den gjensidige avtalen mellom ISAF og «Enduring Freedom», så blir det et tankekors for meg at

et av regjeringspartiene, nemlig SV, synes det er problematisk at norske soldater på bakken i Afghanistan, på folkerettens grunn, i en gitt situasjon skal få assistanse fra amerikanske soldater på bakken i Afghanistan, også de på folkerettens grunn. Så skal det plutselig bli et problem hvis norske jagerfly som skal beskytte denne innsatsen på folkerettens grunn, plutselig skal ha et slags gradert forhold til allierte amerikanske soldaters liv. Dette er et helt merkelig fenomen. Skal amerikanske soldater som opptrer folkerettslig, ha en annen beskyttelse etter folkerettslige avtaler enn norske soldater? Dette kan jo ikke holde vann. Eller er det slik at allierte skal ha den opplevelsen av Norge at når du er alliert med Norge, så har du en redusert, gradert verdi, fordi noen egentlig ikke liker at du heter det du heter?

Det avgjørende må jo være at det er et folkerettslig mandat. Det avgjørende må jo være at man er der i samråd med landets myndigheter, at man bygger sivilisasjon og prøver å bygge et sivilt samfunn. Jeg har lyst til å markere det. Utenriksministeren prøvde delvis å svare på dette, men jeg synes det ligger igjen.

Når SVs partileder lot seg avbilde på toppen av et pansret kjøretøy i Kabul, så antar jeg at det var et signal om at SV mente at partiet var for at norske soldater i innsats ute skulle ha partiets støtte. Du lar deg neppe avbilde på tårnluka på et pansret kjøretøy uten at du mener det. Du gjør det sikkert ikke som en slags form for guidet tur eller en form for sightseeing. Og lar du deg avbilde på den måten, så er det noe positivt i det – du vil gi et håndslag til dem som er der ute. Ja, men da må jo håndslaget forplikte. Det kan jo ikke være slik at det er ett håndslag i VG og et annet håndslag i stortingssalen. Jeg vil snakke på denne måten, for vi kan ikke opptre på en slik måte, det skaper ikke respekt for oss selv – og jeg gjentar – i FN-opppdrag og på folkerettens grunn.

Det siste som jeg er opptatt av, er den rollen som Forsvaret konstruktivt spiller og skal spille, og fortsatt må utvikle, i alle former hvor de bistår norsk politi, inntil de situasjoner hvor de må overta konkrete situasjoner ved ulike former for mulige terrorscenarioer.

Jeg vil understreke at det er svært viktig at vi har en forsvarskapasitet på land som er så bra at den kan dekke f.eks. helt relevante objektsikringsoppgaver for de ca. 2 000 mobilmastene vi har. Jeg skal ikke navngi konkrete steder i Norge som gir utfordringer for objektsikring. Jeg vil bare nøye meg med å si at jeg har satt meg inn i deler av vår energi- og forsyningssektor, og det representerer i hvert fall en del operative utfordringer. Jeg legger til grunn, på vegne av Venstre, at vi ter oss slik at vi har folk som vet hvordan dette skal opereres, og at det håndteres på en skikkelig måte.

Så til budsjettet som er framlagt. Jeg støtter den regjeringen jeg satt i, og det som er tatt opp av Høyre og Fremskrittpartiet i komiteen, med hensyn til at tørrdokken i Bergen blir meningsløs med den kunnskapen vi nå har om at det er en ubalanse mellom det Forsvaret skal gjøre, og de pengene som er til rådighet. Da kan de ikke starte å dytte inn i et budsjett noe nytt som man knapt nok vet hvordan skal finansieres, samtidig som vi har en åpen disku-

sjon om hva vi ellers måtte foreta av endringer i Forsvarets struktur. Venstre støtter derfor det forslaget.

Vi er også glade for at en samlet komite støtter den naturlige omprioritering i den situasjonen vi har hatt denne høsten, hvor Regjeringen styrker det operative nærvær i nord, for sjøforsvar, for luftforsvar og for kystvakt. Men Venstre er også enig med Høyre i at det er riktig å ikke svekke Luftforsvarets operative kapasiteter. Det er kapasiteter som er viktige, enten vi tenker i en internasjonal sammenheng, eller vi i ytterste fall skulle tenke en objektsikringsoppgave, f.eks. for våre oljebaserte installasjoner. Det er viktig at vi ikke nedbygger den kapasiteten, og det forslaget som der er tatt opp av Høyre som et alternativ til rammen, vil Venstre støtte.

Jeg har i dette innlegget valgt å løfte opp en del forslag, men det mest forunderlige for meg er hvordan man skal dytte inn en tørrdokka på et øyeblikk når man knapt nok vet hvordan man skal finne balanse mellom pengene man har, og de oppgaver Forsvaret ellers skal løse. Da må man være realist nok til ikke å starte med et slikt prosjekt. Det andre, som nesten er like forunderlig, er partiet SVs graderte forhold til soldater som opptrer på folkerettens grunn i Afghanistan. Det er noe som forundrer meg på en slik måte at jeg har lyst til, på dannet norsk, fra Stortingets talerstol å markere det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A) [12:00:32]: Jeg vil sette fokus på en internasjonal innsats som ikke ble nevnt av representanten Dørum i hans innlegg nå. I Venstres stortingsprogram for inneværende periode heter det:

«Mange land, særlig i Afrika, er preget av borgerkrig, politisk vold og et svakt statsapparat. Krig og voldelige konflikter er et enormt hinder for utvikling. Venstre vil øke bidragene til FNs arbeid for å forhindre at voldelige konflikter bryter ut og til gjenoppbygging av samfunnsstrukturer etter konflikter.»

Betyr dette at Venstre er positiv til Regjeringens forslag om å trappe opp norsk deltakelse i FNs operasjoner i Afrika?

Odd Einar Dørum (V) [12:01:25]: Det er hyggelig med høytlesning fra Venstres program i stortingssalen!

Ja, selvfølgelig er vi positive til å bruke FN: det sa jeg i innlegget mitt. Vi er også positive til å bli brukt der vi er ønsket. Hele poenget mitt var å reise det spørsmålet at vi må være ønsket. Det må være felles enten det er Venstres program det gjelder, eller noe annet. Det er ikke nok å gi uttrykk for en hensikt. Man kan godt gi uttrykk for hensikten som et tilbud, men man må være ønsket. Det må være slik at der man går inn, må man være ønsket. Jeg drog det resonnementet et skritt videre – ikke for å svekke FNs legitimitet, som jeg er sterkt for, men for at vi må opptre i en slik sammenheng at vi er ønsket. Ingen er i tvil om, når vi blir påminnet f.eks. i disse dager Hammar-skjöld-filmene fra Kongo, at det er begått en del i hvite militærinstitusjoners måte å opptre på i Afrika som ikke skaper det beste ryktet. Det er klart at på det svære konti-

nentet fins det sikkert situasjoner hvor vi definitivt er ønsket, men det fins situasjoner hvor vi ikke er det. Vi bør lytte til Den afrikanske union, og det står det faktisk i Venstres program at vi skal gjøre.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:02:43]: Det er alltid interessant å høre på Dørum, og det var en vandring rundt omkring i verden – fra Afrika og tilbake til Norge – med objektsikring.

Jeg er selvfølgelig glad for at Dørum sier litt om tørrdokken i Bergen, og at vi ikke er med på å bruke penger der. Det er bra.

Men tilbake til objektsikring: Jeg kunne godt tenke meg at representanten Dørum kunne utdype det litt. Vi har mange objekter å sikre i Norge. Etter hvert som det har blitt færre i Heimevernet – jeg nevnte det i en tidligere replikk også – fra 83 000 til 50 000, har vi samtidig sagt at vi skal spesialisere dem, og vi skal gi dem mer utstyr etc. Det kunne vært veldig interessant å høre litt mer om objektsikring, og hvordan partiet Venstre kan tenke seg det.

Odd Einar Dørum (V) [12:03:47]: La meg si det slik at jeg i min oppgave som ble avsluttet den 17. oktober, reiste litt i stillhet uten nærvær av media. Da får man jo et visst innblikk i dette landet, spesielt hvis man reiser ganske mye. Vi vet, slik Willoch-utvalget har pekt på, at vi har en sårbar infrastruktur på mange måter. Vi har telekommunikasjonsinfrastruktur, vi har vannforsyningsinfrastruktur, og vi har energiforsyningsinfrastruktur fra den vannbaserte energien til oljeindustrien. Innenfor dette området, spredt over det ganske land, har vi massevis av oppgaver. De oppgavene krever i hvert fall en viss flatedekning, og de krever en type lokalkunnskap basert på mottoet: Jeg vet hva jeg heter, jeg vet hvor jeg bor, og jeg vet at du i hvert fall ikke bor her. Å kombinere det med godt trente folk som er godt utrustet, er en spennende og viktig debatt. Det er helt åpenbart at Heimevernet her vil kunne ha en helt avgjørende bistandsoppgave og også i gitte situasjoner ha en helt sentral oppgave for å sikre nasjonale oppgaver.

Jeg reiste dette fordi jeg tror det er en viktig debatt, og jeg er glad for at representanten gav meg anledning til å fortsette den. Vi bør fortsette den senere.

Bjørn Jacobsen (SV) [12:05:22]: Den såkalla kampen mot terror har gjeve oss mange lovmessige utfordringer både i forhold til sivilliberale idear og sivil lovgjeving og også i forhold til folkeretten, som sjølvsagt skal prøve å regulere forholdet mellom statar. Vi har Patriot Act i USA, som er veldig diskutert der borte i forhold til liberale verdiar. Ein snakkar om at ein registrerer kven som låner, og kva for bøker ein eventuelt låner, på bibliotek osv. Vi ser at vi heilt klart er i ferd med å utfordre privatlivets fred og liberale, gode verdiar.

Går vi så over til folkeretten, er det ingen tvil om at han iallfall kan bli analysert som å ha vore under press. Vi veit at han er dynamisk og sjølvsagt situasjonsbestemt. Men er det sånn at Venstre er fornøgd med den måten folkeretten og Sikkerheitsrådet har blitt behandla på dei siste åra?

Odd Einar Dørum (V) [12:06:45]: Representanten sveipet bredt, men startet med kampen mot terror. La meg slå det fast at den skal bygge på rettsstatens og folkerettens grunnprinsipper. Jeg tror representanten gjennom sitt partis regjeringsdeltakelse skal få møte dilemmaene fullt opp og kanskje bli litt mer lavmælt enn det SV var i opposisjon, og mer ettertenksom. Det er bra.

Så til folkeretten, som var kjernen i hans spørsmål. Mitt utgangspunkt var det folkerettslige grunnlaget som faktisk eksisterer for at et land kan forsvare seg, og det folkerettslige grunnlaget som er til stede for både «Enduring Freedom» og ISAF i Afghanistan. Så har Norge faktisk også gitt bidrag gjennom vår styrkebrønn, som er sivilisasjonsoppbyggende, og som utenriksministeren drog opp tidligere her i Stortinget, hvor vi kan sørge for å bygge opp domstoler, rettsapparat og politi som er ukorrupt og skikkelig. Det er en del av det å bygge sivilisasjon. Men min utfordring til partiet SV var at når man først har et folkerettslig grunnlag, kan de ikke ha et gradert forhold mellom amerikanske og norske soldater på bakken som opptrer med et folkerettslig mandat. Representanten svarte ikke på det, og jeg forstår veldig godt hvorfor han ikke gjorde det, for det er et uløselig dilemma, sett fra SVs ståsted.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:08:16]: Innstillingen fra forsvarskomiteen er i hovedsak basert på et bredt og solid flertall av partiene i Stortinget. Det har også kommet til uttrykk gjennom de innleggene som har vært holdt her, både fra komiteens leder, medlemmer av forsvarskomiteen og også andre politikere. Jeg skal prøve å kommentere en del av de temaene som har vært tatt opp.

Denne tross alt store og brede enigheten skaper trygghet og sikrer forutsigbarhet i en tid da Forsvaret gjennomfører en omfattende og krevende omstilling. Debatten i dag har også vist at det er bred enighet om hovedlinjene i forsvarspolitikken.

Regjeringen legger, som en også har vært inne på her, opp til å videreføre det budsjettnivået som ble anbefalt av Bondevik II-regjeringen. Det innebærer en fortsatt sterk satsing på Forsvaret. Imidlertid foretar vi en omprioritering av 140 mill. kr for å styrke operativ aktivitet i nordområdene og operativ aktivitet i Heimevernet – jeg skal komme litt tilbake til det – samt at vi vil styrke innsatsen i FN-operasjoner i Afrika og NATOs Afghanistan-operasjon, ISAF. Med dette vris ytterligere ressurser fra støttevirksomhet til prioritert operativ drift. I tillegg foreslår denne regjeringen å øke bevilgningen til Forsvarets musikk med 4 mill. kr, og Det frivillige Skyttervesen med 1 mill. kr.

Komitelederen var den første som tok opp og problematiserte noe rundt engasjementet i Afghanistan. La meg først si noe om det som er hovedsatsingen, selv om det er kjent. Afghanistan og ISAF vil fortsatt være hovedsatsingsområde for norsk deltakelse i militære operasjoner i utlandet. ISAF står overfor store utfordringer i forbindelse med utvidelsen av sitt operasjonsområde sørover og

(Statsråd Strøm-Erichsen)

østover, og vi ønsker å konsentrere vår innsats i Afghanistan om ISAF. Det legges derfor ikke opp til å videreføre det norske engasjementet i OEF når oppdragsperioden for det nåværende bidraget går ut i løpet av januar. Men jeg har lyst til å si at dette er ikke på grunn av at det stilles spørsmål fra Regjeringens side ved det folkerettslige grunnlaget for operasjonen. At man gjør endringer i sitt utenriksengasjement, er ikke uvanlig. Jeg synes også det er rett å berømme det norske personellet som på en utmerket måte har deltatt og deltar i OEF. Og som sagt, vi stiller ikke spørsmål ved det folkerettslige grunnlaget for operasjonen.

Når det gjelder sammenslåing av «Enduring Freedom» og ISAF, er ikke det aktuelt nå. Heller ikke NATO ønsker det nå. Dette blir uansett en hypotetisk diskusjon, for et mandat for en sammenslåing av ISAF og OEF, hvordan ville det se ut, og hva skulle være mandatet? Det vil det være umulig å ha noe forhold til og kommentere nå. Når så heller ikke NATO ønsker dette, har det ikke vært diskutert i Regjeringen.

Forsvaret er først og fremst et instrument for å sikre norske sikkerhetspolitiske interesser. Dette skjer både hjemme – gjennom operativ militær tilstedeværelse, myndighetsutøvelse, suverenitetshevdelse og krisehåndtering, spesielt i nordområdene – og ute, gjennom deltakelse i internasjonale fredsoperasjoner, først og fremst i regi av FN og NATO.

For å styrke Forsvarets evne til å løse sine oppgaver og derved bidra til å ivareta de interesser som er nevnt, vil Regjeringen videreføre den moderniseringen av Forsvaret som ble igangsatt av Stoltenberg I-regjeringen ved framleggelsen av St.prp. nr. 45 for 2000–2001. Den langsiktige omleggingen av Forsvaret vil bli videreført, samtidig som de overordnede prioriteringene i Soria Moria-erklæringen – herunder målsettingen om et høyt nivå på Forsvarets tilstedeværelse i Nord-Norge – vil bli ivaretatt. Her vil jeg henvisse til representanten Widths innlegg, fordi han var opptatt av hvordan man skal få råd til å seile nye fregatter, som et eksempel. Det vil kreve at vi fortsetter modernisering og omstilling.

Komitelederen, representanten Petersen, var inne på forsvarssjefens utfordring. Til det har jeg lyst til å si at forsvarssjefen har i Forsvarsstudie 07 selvfølgelig frie hender til å komme med sin militærfaglige anbefaling, men Regjeringen vil på bakgrunn av det som kommer, ta stilling til dette og utarbeide sin nye langtidspan for Forsvaret, og så legge denne fram for Stortinget.

Nye og mer sammensatte trusler øker behovet for et fleksibelt forsvar, som samlet sett kan håndtere et bredt spekter av oppgaver, på kort varsel og i alle relevante områder. Målene for omstillingen, som ble fastlagt av Stortinget ved behandlingen av innstillingen til St.prp. nr. 42 for 2003–2004, ligger derfor fast, og realiseringen av dem utgjør høyeste prioritet i årene framover. Regjeringen vil skape et moderne forsvar, tilpasset nye sikkerhetsutfordringer.

Personell er Forsvarets viktigste ressurs. Det vil derfor bli lagt stor vekt på å sikre at Forsvaret har en kompetan-

se-, grads-, alders- og kjønnsstruktur som er optimal i forhold til organisasjonens behov. Regjeringen vil spesielt prioritere rekruttering av kvinner, både på grunnplanen i organisasjonen og ikke minst i lederstillinger. Praktiseringen av verneplikten skal tilpasses Forsvarets behov.

Det er mange – jeg tror faktisk alle – som i debatten har vært inne på satsingen i nordområdene og viktigheten av den. Regjeringen ser på nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Regjeringen vil, som et ledd i satsingen på nordområdene, styrke Forsvarets tilstedeværelse og evne til suverenitetshevdelse i nord. Denne satsingen konkretiseres allerede i dette budsjettforslaget gjennom en betydelig økt operativ virksomhet i nord innenfor både sjø-, luft- og landstyrkene.

Komitelederen hevdet at Regjeringen overselger nordområdesatsingen. Da har jeg lyst til å si at titalls millioner på marginer faktisk gir god uttelling. Jeg vil bl.a. vise til at den satsingen som Regjeringen nå har lagt opp til i nordområdene, skaper 300 flere seilingsdøgn for Kystvakten, og det må vi jo si er positivt.

Representanten Jacobsen og representanten Sahl var opptatt av Forsvarets tilstedeværelse i Nord-Norge, og det er Regjeringen også opptatt av, både når det gjelder tilstedeværelse i baser, og når det gjelder å legge flest mulig øvelser på sjø og land til Nord-Norge. Vi er opptatt av at Forsvaret skal være tungt i Nord-Norge. Det betyr imidlertid ikke at man for evig og alltid kan si at man skal ha den samme strukturen som man har i dag. Her vil vi måtte se hen til forsvarssjefens anbefaling og den nye langtidspanen som skal lages. Men det jeg har lyst til å si, er at vi vil jobbe aktivt både med lokale politikere, med ordførere, med organisasjoner og med lokalmiljø for endringer og omstillinger dersom de er nødvendige.

Regjeringen vil legge vekt på å forebygge konflikter og vil arbeide aktivt for å styrke den internasjonale rettsorden. Deltakelse i internasjonale operasjoner skal være forankret i FN-pakten og ha et klart FN-mandat. Det skal være en høy terskel for bruk av militær makt.

Det er i Norges interesse å ha en FN-ledet verdensorden. Regjeringen vil derfor arbeide for et kraftig styrket FN, herunder aktivt støtte opp om organisasjonens reformprosess. I denne sammenheng vil vi samarbeide med nærstående land i arbeidet for å modernisere og styrke FN, inkludert FNs apparat for å lede fredsoperasjoner. Samtidig vil Norge øke deltakelsen i FN-operasjoner, med særlig vekt på Afrika.

Nå ser jeg at klokken går, og jeg får ikke sagt noe om NATO. Jeg må komme tilbake til Stortinget med informasjon om det.

Avslutningsvis vil jeg vise til prosjektet for investering i ny og utvidet tørrdøkk på Haakonsværn, som faktisk også har vakt en del debatt. Som anført i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1, skal det, før prosjektet iverksettes, gjennomføres kvalitetssikring av kostnadsanslag og plan for gjennomføring. En grundig usikkerhetsanalyse (presidenten klubber), foretatt ved ekstern hjelp, er under slutføring. Foreløpige resultater viser at kostnadsrammen for det prosjektet kan komme til å øke opp mot 25 pst. i forhold til det kost-

nadsanslaget på 314 mill. kr (presidenten klubber) som er meddelt i tilleggsproposisjon nr. 1.

Jeg får ikke sagt noe om årsaken, og jeg får komme tilbake til Stortinget med informasjon om saken på egnet måte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Ove Width (FrP) [12:19:10]: Den siste bemerkingen fra statsråden var jo oppsiktsvekkende, må jeg si. Den understreker bare det som noen av oss har ant, at dette ikke er siste ord som er sagt i denne saken, og at vi her vil se kostnadsøkninger som antakeligvis vil overstige de 25 pst. som statsråden her kommer med. Det er i hvert fall min spådom. Det at det er en utredning i gang, og at det er et foreløpig resultat, tyder på at her kommer det mer.

Statsråden var inne på satsing i nordområdene, og nå varsler både forsvarssjefen og generalinspektøren for Hæren, i første rekke, at på grunn av pengemangel må de redusere aktiviteten i nordområdene. Hvordan samsvarer dette med det statsråden kom med i sitt innlegg?

Så en annen sak. Industrielle gjenkjøpsavtaler knyttet til Forsvarets anskaffelser fra utenlandske leverandører har stor betydning for forsvarsindustrien og relatert industri i Norge. Hva har statsråden tenkt å gjøre som Bondevik II-regjeringen ikke gjorde i forhold til å få fart på gjenkjøpsavtalene?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:20:32]: Representanten Width var inne på tre ulike temaer. Det første gjaldt tørrdokken. Det gir meg anledning til å si at vi ikke har fått endelig rapport om kvalitetssikringen. Jeg ble bare gjort kjent med dette muntlig i går. Men årsaken til økningen er bl.a. større usikkerhet knyttet til fjellarbeidene. Parallelt med denne kvalitetssikringen vil det bli vurdert andre alternativ for å bygge tørrdokken på Håkonsvern, utenfor fjellanlegget. Regjeringen vil ta stilling til den saken når kvalitetssikringen er sluttført og endelig rapport foreligger. Jeg vil komme tilbake til Stortinget med informasjon om saken på egnet måte.

Når det gjelder spørsmålet om å redusere aktiviteten i nordområdene, vil jeg si at Regjeringen er opptatt av tung tilstedeværelse i nordområdene. Jeg nevnte også det i innlegget mitt, i forbindelse med øvelser (presidenten klubber). Det er likevel slik at man også må se dette i et framtidsperspektiv og tilpasse innsatsen etter de utfordringene som er der.

Jan Petersen (H) [12:22:00]: Når statsråden sier at Regjeringen skal komme tilbake til prosjektet og behandle det, betyr det at statsråden holder muligheten åpen for at det allikevel ikke blir noe av dokken – hvis den altså blir dyrere enn det Regjeringen har trodd inntil nå? Det er mitt ene spørsmål.

Det andre dreier seg om operasjonen «Enduring Freedom», som jeg er lei for å måtte bringe inn igjen, men dette er jo ting man må trekke ut av Regjeringen. Uklarhet er skapt av SV sist helg. I St.prp. nr. 1 står det følgende:

«Utvidelsen av ISAF understreker behovet for et generelt tettere samarbeid mellom ISAF og OEF, inkludert enhetlige kommandoarrangementer og gjensidig støtte.»

Spørsmålet er om statsråden står på dette. Det ble ikke kommentert i tilleggsproposisjonen. Når jeg spør om det, er det fordi SV jo er grunnleggende skeptisk til hele OEF og dets oppdrag. Arbeiderpartiet har sagt at de ikke er med på grunn av kapasitetsårsaker. SV har andre begrunnelser. Kan statsråden parkere SVs negative holdning til selve grunnlaget for at OEF er en aktiv operasjon i dag?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:23:30]: Når det gjaldt det første spørsmålet, om tørrdokken, er det en anbudsfrist og en vedståelsesfrist til 31. desember i år. Jeg synes det var riktig å komme til Stortinget med den informasjon som er gitt meg, muntlig, selv om rapporten ennå ikke er forelagt. Det betyr at Regjeringen må behandle denne saken, og jeg vil selvfølgelig komme tilbake til Stortinget med informasjon. I og med at budsjettdiskusjonen er i dag, var det nødvendig å gjøre det på denne måten.

Når det gjelder det andre spørsmålet, vet jeg ikke om jeg helt oppfattet det. Men Regjeringen stiller ikke spørsmål ved det folkerettslige grunnlaget for OEF-operasjonen, hvis det var det som var spørsmålet. Jeg beklager hvis jeg ikke oppfattet det rett.

Jan Sahl (KrF) [12:24:43]: Jeg takker for tilbakemeldingen når det gjaldt nordområdene, som høres positiv ut i utgangspunktet. Men samtidig skjønner vi at det kommer omstillinger, og det får vi ta stilling til når det kommer.

Jeg stilte et spørsmål til SVs forsvarspolitiske talsmann når det gjaldt deres varslede antisemittiske markeringer og boikott av israelske matvarer og våpen, som skal starte på nyåret. Det svaret jeg fikk – fra en forsvarspolitisk talsmann fra ett av regjeringspartiene – var mildt sagt overraskende. Jeg regner med at Stoltenberg-regjeringen vil videreføre det norske fredsenngasementet med god kontakt til begge parter i Midtøsten. Mitt spørsmål til forsvarsministeren er om hun stiller seg bak slike synspunkter, eller om den nye Stoltenberg-regjeringen vil videreføre det som har vært norsk politikk på dette området, i fortsettelsen.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:26:01]: Når det gjelder Midtøsten-politikken, er Regjeringen Stoltenberg selvfølgelig opptatt av å bidra til fred i området. Jeg kan ikke si noe mer om det nå.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:26:40]: Mitt spørsmål til forsvarsministeren går på tørrdokka. Jeg beklager at det kanskje blir mye tørrdokka i dag, men det er en viktig sak.

Vi får nå høre, selv om ikke det er overraskende for noen av oss, at det kanskje blir 25 pst. dyrere, og jeg er ikke overrasket om det kanskje blir enda dyrere, jeg. Det synet har hele Fremskrittspartiet at det å bygge en tørrdokka der, ikke er forsvarlig bruk av Forsvarets penger. Vi

har stor ledig kapasitet på det private markedet. Vi har et militærfaglig utvalg som sier at det ikke er nødvendig. Da kan vi jo stille det spørsmålet som noen, kanskje ondsinnede tunger, gjør, at kanskje dette kun er for å blidgjøre LO. Det har ikke jeg sagt, men det har jeg lest og hørt.

Spørsmålet mitt er følgende: Hvor langt kan Regjeringen strekke seg for å bygge denne tørrdokken – til 314 mill. kr pluss 25 pst? Eller kan man gå enda høyere for å bygge den?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:27:53]: Den kvalitetssikringen som nå pågår når det gjelder tørrdokka-prosjektet, ble satt i gang da Regjeringen vedtok bygging av tørrdokka. Regjeringen har basert seg på de tallene som kom i St.prp. nr. 1 fra Bondevik-regjeringen. De foreløpige tallene viser at det kan bli opptil 25 pst. dyrere, som jeg har nevnt. Vi har ikke fått rapporten. Vi vil jobbe med kostnadsreducerende tiltak. Det er det jeg kan si om den saken.

Generelt når det gjelder om man skal bygge en tørrdokka eller ikke, vil jeg vise til at det var flere partier i Stortinget som var for tørrdokka tidligere. Det var en del av et forsvarspolitisk vedtak som flere partier var felles om. Jeg vil også understreke at fregattene til 20 milliarder kr i seg selv vil kreve mer enn 50 pst. av kapasiteten.

Jan Petersen (H) [12:29:23]: Når statsråden ikke fikk tak i mitt spørsmål i første omgang, er det fullt ut min skyld. På ett minutt skal jeg putte for mye inn i replikken, og da blir det uklart, det erkjenner jeg.

Jeg vil gjerne komme tilbake til tørrdokka, for spørsmålet mitt var egentlig: Hvis man nå får en kostnadsøkning på 25 pst., betyr det da at Regjeringen holder muligheten åpen for at det ikke blir noe av den tørrdokka? Eller er det slik at Regjeringen her opererer etter prinsippet koste hva det koste vil, og uansett hva det koster, skal putte dette inn i budsjettet? Det må det være mulig å ha en oppfatning om selv på dette stadiet.

Når det gjelder mitt spørsmål om «Enduring Freedom», går det bare på om statsråden vedkjenner seg det som står på side 17 annen spalte i St.prp. nr. 1, nemlig at man ønsker velkommen «et generelt tettere samarbeid mellom ISAF og OEF». Siden det ikke ble tatt noe forbehold om det i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1, håper jeg at det er tilfellet.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:30:41]: Jeg vil vise til den avtalen som er mellom OEF og ISAF i Afghanistan, hvor det er snakk om gi hverandre gjensidig støtte i krisesituasjoner – jeg har tidligere vært inne på flystøtte i en slik sammenheng. Disse to opererer i samme område, og det gjensidige samarbeidet er regulert i en avtale fra 2003. Det jeg også har lyst til å si, er at dersom slik støtte skal gis fra ISAF, skal det skje etter ISAFs mandat.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:31:51]: Forsvaret er i en krise. Om den er stor eller liten, er det sikkert delte meninger om, men at krisen er der, tror jeg så å si alle er enige om.

For Fremskrittspartiet er Forsvaret i en stor og vanskelig krise. Gjennom mange år har Forsvaret fått for lite penger i forhold til hva Stortinget har hatt som ambisjon om at Forsvaret skal kunne produsere, dvs. at de andre partiene hele tiden har budsjettet med for lite penger. Det norske forsvar har også med politikernes tillatelse kjøpt utstyr hvor vedlikeholds- og driftskostnader ikke har blitt tatt med. Det hevdes at investeringskostnader kun er 1/3, mens drifts- og vedlikeholdskostnader etc. kan være 2/3. Da får Forsvaret et problem, og man får slike tilstander som vi har hatt og sett de siste årene, hvor flyene blir parkert i hangarene – så fremt avdelingen har råd til å betale husleie. Det samme har vi sett med båtene våre – de blir lagt til kai, og øvelser blir avlyst, etc., dvs. at den militære aktiviteten blir sterkt redusert. Dette minner om de tilstandene som det tidligere Øst-Europa hadde, og vi lo og spøkte med det. Nå er det slik her.

I Nord-Norge, som vi alle har sagt vi prioriterer for å kunne ivareta våre interesser, parkerer vi våre innkjøpte Leopard og erstatter dem med Mercedes-jeep. MLRS-systemet gjør vi det samme med, et system som kostet ca. 1,5 milliarder kr for noen år tilbake. Slikt blir det ikke forsvarstroverdighet av blant befolkningen.

Hadde bare listen stoppet her, men dessverre kan listen tilføres prosjekt på prosjekt. Hva blir da igjen – når marinebaser kanskje skal nedlegges, og militærleire i bl.a. Nord-Norge vurderes slått sammen?

At Forsvaret er i en omorganisering, er riktig og viktig. Forsvaret var for stort, økonomisk for dyrt og ikke minst lite effektivt militært sett. Spørsmålet er hvor lite det skal være, og hva slags forsvar vi skal ha. Ett sted må grensen gå, hvis vi ikke kun skal ha et vervet forsvar. Debatten om dette vil nok komme om en stund.

At det i dagens situasjon er viktig med bl.a. en hærbase i sør og en i nord, er riktig. Hærens betydning må ikke undervurderes. Det er ikke nok med et relativt stort heimevern.

Videre vil jeg ta for meg utenlandsoperasjoner. Siden 1947 har Norge deltatt med militært personell i over 30 militære operasjoner i utlandet, og rundt 60 000 nordmenn har tjenestegjort i disse operasjonene. Ved inngangen til 2005 deltok om lag 500 norske kvinner og menn i operasjoner utenfor Norge, bl.a. i Afghanistan, Midtøsten, Etiopia/Eritrea, Sudan, Irak og på Balkan.

Alle de tre forsvarsgrenene har innsatsstyrker som består av operative kapasiteter som er ferdig utdannede og trente, som holder en meget høy kvalitet, og som kan settes inn i et konfliktområde på kort varsel.

Innenfor rammen av folkeretten skal Forsvaret kunne bidra med militær kapasitet i den hensikt å skape kontroll over ulike situasjoner som enten truer felles sikkerhet og vitale interesser, eller som har andre uakseptable konsekvenser.

Slik krisehåndtering vil kunne omfatte alle typer sikkerhetspolitiske utfordringer, vil i prinsippet kunne foregå over hele verden, være ledet av veletablerte organisasjoner som FN, NATO og EU, eller gjennomføres som en del av tidsbegrensede koalisjoner.

Det er viktig at vi tar vare på disse kvinner og menn også når de kommer tilbake etter endt tjeneste. For ca. 5 pst. av disse har tiden etterpå vært preget av psykiske, fysiske og sosiale problemer, og dessverre har noen til og med begått selvmord. Det er 50 år siden Norge sendte sine første soldater til Gazastripen. Slik sett har Norge lange tradisjoner. FN-Veteranenes Landsforbund gjør en fantastisk jobb og bør bli satt mer pris på enn det det blir. FN-veteranene ønsker seg en veteranlov, slik som bl.a. USA og Storbritannia har. Det tror jeg også Norge må vurdere.

Bendiks H. Arnesen (A) [12:36:47]: Forsvaret er inne i en omfattende omstilling, som berører mange lokalsamfunn og mange enkeltpersoner. I en slik situasjon er det viktig at de planer som er vedtatt av Stortinget, blir fulgt.

Jeg er derfor glad for at dagens regjering allerede i sitt tiltredelsesdokument sier at det skal nedsettes et bredt sammensatt utvalg for å forberede grunnlaget for en ny langtidsplan for Forsvaret for 2009. Jeg ser det som svært viktig at dette arbeidet kommer i gang snarest, slik at det blir god tid til å se på alle sider av utviklingen, og at både organisasjoner, lokalsamfunn og andre trekkes inn i arbeidet og får nødvendig tid til omstilling.

I dag kommer det mange enkeltutspill som skaper usikkerhet, og som ikke er med på å gjøre omstillingsprosessen og rekrutteringen til Forsvaret lettere. Dette merkes godt i den nordlige landsdel.

Jeg registrerer at det i dagens debatt ofte framholdes at en utstrakt sentralisering i Forsvaret er det eneste riktige. Jeg skal ikke bestride at dette i mange tilfeller er riktig, men jeg vil advare mot at det stoles blindt på en slik teori. Jeg minner om at sentralisering også koster i form av nye investeringer. Når nye, gode anlegg rasjonaliseres bort, må det ofte bygges nytt anlegg et annet sted. Dette koster også. Derfor mener jeg at det omtalte utvalget snarest må komme i arbeid, og at det blir sett på alle sider av omstillingsprosessen for årene som kommer.

Jeg er glad for at nordområdene har fått en bred plass i regjeringserklæringen, og at det så klart framgår at Forsvarets tilstedeværelse og vår suverenitetshevdelse i nord skal styrkes, noe statsråden også sterkt poengterte i sitt innlegg her i dag.

Vår nåværende regjering ser på nordområdene som Norges viktigste strategiske satsingsområde i årene som kommer. Dette er sterke formuleringer som jeg føler meg trygg på blir fulgt opp av et samlet storting, noe annet ville være utenkelig i en tid hvor nordområdene blir betegnet som et energipolitisk kraftsentrum. I en slik situasjon blir det enda viktigere at vi innretter planene våre slik at Forsvarets tilstedeværelse i nord reelt blir styrket, og at det legges stabile planer for framtiden.

Det er ingen hemmelighet at det i Nord-Norge hersker en oppfatning om at det er det motsatte som er i ferd med å skje, og at det nå skjer en reduksjon av Forsvarets tilstedeværelse i nord som ikke var tilsiktet da Stortinget vedtok gjeldende langtidsplan. Mange mener at denne utviklingen kan gi en utilsiktet og dårlig struktur for Forsvaret i framtiden. Dette er signal som Regjeringen må ta på al-

vor, og det bør snarest foretas en grundig gjennomgang for å finne ut om det er grunn til en slik bekymring.

Jeg er glad for at Regjeringen allerede i tilleggsproposisjonen har gitt forsvarsbudsjettet en bedre profil for nordområdene gjennom bl.a. å styrke budsjettet for Kystvakten og flyovervåkingen.

Jeg er sikker på at Regjeringen gjennom det neste året vil komme med forslag som ytterligere vil forsterke den allerede omfattende fokuseringen på nordområdene.

Jeg vil også benytte anledningen til å gi ros til den nye forsvarsministeren fordi hun så raskt er kommet i gang med å reise rundt i landet for å se på anlegg og for å møte dem som nå føler usikkerhet for framtiden. Dette har folk rundt i landet merket seg med tilfredshet.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Elisabeth Aspaker (H) [12:41:12]: 17. oktober i år er dagen for to skifter: Det ene er selvfølgelig regjeringsskiftet. Det andre skiftet, som var mer uventet, kom kanskje i Arbeiderpartiets retorikk rundt Forsvaret. Mediebildet i Troms preges ikke lenger av skråsikre arbeiderpartiuttalelser om hvordan Forsvaret skal være. Dette setter etter min mening opptreden til avgått leder i forsvarskomiteen, Marit Nybakk, i et svært populistisk lys. Det er ikke få ganger hun har rykket ut i media i mitt hjemfylke Troms, bare for å forsikre om at Arbeiderpartiet er garantisten for å bevare det bestående. Men jeg hører at pipa har fått en annen låt.

Jeg antar det retoriske linjeskiftet henger nøye sammen med regjeringsskiftet og det faktum at Arbeiderpartiet nå selv sitter med forsvarsministeren. Regjeringen har et flertall bak seg i Stortinget, og man kan ikke lenger skyte på andre. I Høyre har vi ventet på at denne realitetsorienteringen skulle komme. Sannhetens øyeblikk er her. Det er ikke mulig å forvente stadig mer av Forsvaret, om man ikke samtidig viser vilje til å gi Forsvaret et budsjett i samsvar med forventningene og vilje til foreta nødvendige omstillinger i Forsvarets organisasjon.

Som representant fra forsvarsfylket Troms er jeg oppriktig bekymret på Forsvarets vegne av to grunner: for det første fordi den rød-grønne regjeringen har et SV i sin midte som har en lang tradisjon for å spekkhugge løs på forsvarsbudsjettet. Partiet har gjort det til en vane å saldere sine alternative budsjetter med forsvarskutt i milliardklassen. Det lover ikke godt! For det andre har Regjeringen denne høsten gjort et ille knefall for LO. Vedtaket om bygging av tørrdøkk i Bergen betyr at LO-interesser er satt foran forsvarsinteresser. Finansminister Kristin Halvorsens uttalelser til Dagbladet om saken leverer ingen tvil. Det er dårlig nytt for Forsvaret at Regjeringens lojalitet til LO går foran forsvarshensyn.

I et fra før meget presset forsvarsbudsjett foreslår Regjeringen bygging av tørrdøkk i Bergen til 300 mill. – eller hva nå prislappen endelig kommer til å bli. For et forsvar som allerede sliter med underbalanse, må det være svært frustrerende å få en slik beslutning tredd nedover organisasjonen – eller sagt på forsvarsspråket, tørrdøkken

må i stadig større grad kunne sies å være en skikkelig bombe i lasten. Uten friske penger må dokkregningen dekkes gjennom kutt i andre deler av Forsvaret.

Et annet vesentlig paradoks ved valget av Bergen er at dette skjer samtidig som Regjeringen bebuder økt satsing på nordområdene. Det er umulig å se logikken her: større flåtemessig nærvær i nord og lokalisering av dokkinfrastruktur til den samme flåten i Bergen. Mer ineffektivt kan det neppe gjøres, om vi tar hensyn til seilingstid og de merkostnader dette faktisk innebærer.

Den nye regjeringen har også på forsvarsområdet skapt forventninger den ikke kan greie å oppfylle. Det var kanskje disse forventningene statssekretær Espen Barth Eide ville prøve å dempe da han for noen uker siden uttalte til Troms Folkeblad, senere gjengitt i Aftenposten:

«Vi vil ikke kunne opprettholde alt vi har i dag.»

Enda tydeligere har forsvarssjefen vært denne uken. Regnestykkene i Forsvaret går ikke opp!

Jeg tillot meg å stille et skriftlig spørsmål til forsvarsministeren for å få vite hva det er Barth Eide sikter til at vi ikke kan opprettholde. Jeg må innrømme at svaret fra forsvarsministeren, i meget generelle vendinger om endret trusselbilde og behov for fleksibilitet, ikke var til å bli særlig klok av. Dette vet vi jo fra før.

Mangel på forutsigbarhet er en stor belastning for både de ansatte i Forsvaret og de lokalsamfunnene som har forsvarsvirksomhet i sin midte. Det er derfor av stor betydning at det føres en ærlig debatt der man ikke unnsår det faktum at dersom ikke Forsvaret tilføres vesentlig større midler, er det heller ingen vei utenom større endringer. Med bakgrunn i at det foreliggende forsvarsforliket ble inngått mellom Bondevik II-regjeringen og Arbeiderpartiet, er det ikke noe som tyder på at Forsvaret vil få større budsjetter med den rød-grønne regjeringen. Snarere tvert imot om vi ser på SVs tidligere disposisjoner.

Jeg konstaterer at det er bred enighet om nordområdenes strategiske betydning. Behovet for norsk tilstedeværelse burde være ytterligere understreket etter siste ukers fiskeepisoder i Barentshavet. Den pågående moderniseringen av Marinen med nye fregatter, MTB-flåte og fornyelse av Kystvakten er riktig og viktig for at vi på en troverdig måte skal kunne ivareta norske interesser i nord.

Hva Regjeringen mener med sin nordområdesatsing, vil fremtidige budsjetter måtte vise. Det handler også om å sikre en forsvarsstruktur der tilstedeværelsen til havs også har et ankerfeste til lands. Derfor knytter det seg stor spenning til hva de fagmilitære og senere Regjeringen vil foreslå på dette punkt.

Henning Skumsvoll (FrP) [12:46:15]: Jeg er godt tilfreds med at en samlet forsvarskomite viser til at det er bred enighet om norsk sikkerhetspolitikk. Hovedpilarene i denne politikken er FN og NATO. Det er i Norges interesse å arbeide aktivt og konstruktivt gjennom disse to organisasjonene.

Fremskrittspartiet ønsker en forsvarspolitik og et forsvar som bygger på de utfordringer som vi står overfor i dag og i fremtiden. Forsvaret må lett kunne tilpasse seg de trusselbilder som måtte oppstå til enhver tid. Vi må ha et

forsvar som har sine kjerneoppgaver på norsk jord, men det må være trenet og ha nødvendig utstyr slik at Norge kan delta i internasjonale operasjoner andre steder i verden. Disse operasjonene må være forankret i gyldige NATO- eller FN-vedtak.

Med de budsjettene som både Bondevik II- og Stoltenberg II-regjeringene har lagt fram, klarer ikke Forsvaret å utføre de oppgaver som Stortinget gjennom sine vedtak har lagt opp til. Dette er en meget alvorlig situasjon for Forsvaret, og på lang sikt vil dette få alvorlige konsekvenser for flere forsvarsgrener. Forsvarsanlegg som i dag ligger spredt rundt om i landet, og som på mange steder er hjørnestensbedrifter, vil i fremtiden bli redusert betydelig i antall.

Sjøforsvaret har en sentral rolle i Norges forsvar. Det er den grenen av Forsvaret som er best stilt hva angår nyanskaffelser. I løpet av høsten 2006 blir den første fregatten i Nansen-klassen levert. De resterende fire vil komme suksessivt.

Det som imidlertid bekymrer Fremskrittpartiet, er at det ikke er avsatt midler til å drifte disse fregattene. Når alle er levert, blir de årlige driftsutgiftene på 600 mill. kr. Skal dette store beløpet tas fra andre driftsmidler som Sjøforsvaret råder over, vil det gå ut over andre aktiviteter som Sjøforsvaret i dag har ansvaret for.

Fremskrittspartiet er uenig med Regjeringen om behovet for å bygge en ny tørrdokk i Bergen, estimert til 314 mill. kr, og som vi nå hører kan bli 25 pst. dyrere. Denne dokken skal bygges for å vedlikeholde de nye fregattene. Med den store ledige kapasiteten som det i dag er ved norske verft, burde vedlikeholdet av fregattene kunne utføres her i landet uten at det bygges en ny tørrdokk. En storsatsning på en ny tørrdokk vil bety forskyvning og kanskje utsettelse av mange andre nødvendige innkjøp til Forsvaret.

Sjøforsvarets viktigste oppgaver i fremtiden er suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse i alle områder som Norge har juridisk råderett over. Da tenker jeg særlig på hele nordområdet. Området er meget stort, og det er strategisk svært viktig for Norge. Her finnes de rikeste fiskefeltene, og sannsynligvis rommer nordområdene meget store olje- og gassforekomster som ennå ikke er funnet. Sammen med Kystvakten må norske marinefartøyer være stadig mer synlige i området.

Den senere tids episoder med både russiske og spanske trålere i norsk sone ved Svalbard viser at behovet for tilstedeværelsen av Kystvakten og Marinen er meget viktig. Fremskrittspartiet mener at de oppgavene som Kystvakten og Marinen skal utføre i hele nordområdet, er så viktige at dette budsjettet burde vært økt betraktelig.

Heimevernet er i dag vårt reelle landforsvar. Det betyr at det er Heimevernet som har overtatt rollen som invasjonforsvar, i den grad man kan snakke om at vi har et invasjonforsvar. Heimevernet har stadig fått tilført nye oppgaver og ansvarsområder. Dessverre følges dette ikke opp med tilføring av midler som gjenspeiler disse endringene. Heimevernet står, som resten av Forsvaret, fortsatt overfor store utfordringer i forhold til drift og investeringer. Det ser ut til at Heimevernet må begrense utdanning

og øving av personell for å spare midler. Dette er en meget beklagelig utvikling, da Heimevernet er en stor ressurs for resten av Forsvaret, spesielt i forbindelse med utenlandsoppdrag – heimevernpersonell sitter på gode erfaringer og kunnskaper som er etterspurt i en rekke utenlandsoppdrag.

Per Rune Henriksen (A) [12:51:23]: Det blir mye prat om tørrdokk i denne debatten. Vi får trøste oss med at det iallfall ikke blir mye tørrprat.

Det er med stor glede jeg konstaterer at vi i dag behandler forslag til vedtak om at byggingen av ny og utvidet tørrdokk ved Haakonssvern skal starte i 2006. Dette er en oppfølging av tidligere vedtak i Stortinget. Allerede i forsvarsforliket i 2002 gikk flertallet inn for å bygge en utvidet tørrdokk ved Haakonssvern. Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre var med på dette. Hadde den forrige regjeringen fulgt opp dette vedtaket, hadde denne dokken stått ferdig neste år.

I St.prp. nr. 42 for 2003–2004 om den videre moderniseringen av Forsvaret tas det til orde for offentlig-private løsninger ved bygging og drift av tørrdokken. Stortingsflertallet slo da fast i innstillingen at

«det må etableres dokk på Haakonssvern, primært i offentlig regi, subsidiært som OPS på Haakonssvern».

Jeg gjentar:

«(...) det må etableres dokk på Haakonssvern, primært i offentlig regi.»

Siden har vi sett en vedvarende trenering av vedtak om bygging, en trenering som kulminerte med at den forrige regjeringen fremmet forslag om at dokken ikke skal bygges.

I denne saken har de tidligere regjeringspartiene talt med to tunger. I Stortinget har man verbalt fulgt opp forsvarsforliket fra 2002, i regjering har forliket på dette punktet blitt trenert og til slutt foreslått brutt. Den politiske prosessen i denne perioden har ikke vært egnet til å styrke min tillit til disse partienes evne og vilje til å følge opp forlik.

Så til kjernen i saken. Har vi bruk for tørrdokken? Nei, sier representanten – og komitelederen – Jan Petersen her i dag. Vedlikeholdet kan gjøres på en annen måte. Og det er riktig. Teknisk sett er det mulig å sette vedlikehold av nye fregatter ut til private verksteder. Spørsmålet er om det er klokt. Arbeiderpartiet mener det vil være uklokt. Med dokking og vedlikehold i egen regi vil Forsvaret kunne opprettholde og utvikle sin kompetanse på disse fregattene. Ved en ren privat løsning vil Forsvaret være prisgitt kapasitet ved aktuelle private verksteder. Det er heller ikke slik at private løsninger nødvendigvis vil komme norske verksteder til gode. Jeg viser til Bondevik-regjeringens budsjettforslag hvor det heter at det finnes verft i Norge og Nordsjøområdet som kan ta vedlikehold for Forsvarets større fartøyer. Vi ville altså ved å velge private løsninger på vedlikeholdet kunne oppleve at fartøyene ble dokket og vedlikeholdt ved utenlandske verksteder.

Etter min oppfatning vil en slik løsning svekke beredskapen, bl.a. ved at seilingstiden for fartøyene vil bli min-

dre, og ved at kompetansemiljøene i Sjøforsvaret og norske private verksteder svekkes.

Jeg er enig med forsvarskomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og SV som

«mener at en ny og utvidet tørrdokk på Haakonssvern vil sikre at Forsvarets nye fregatter har tilgang på dokk til enhver tid. Disse medlemmer mener også at prosjektet vil bidra til å bevare et viktig kompetansemiljø på feltet».

Det er slik at Sjøforsvaret alltid har hatt et tett samarbeid med private aktører på vedlikeholdsområdet. Slik vil det fortsatt være, og bygging av tørrdokken på Haakonssvern vil også bidra til at norske private verksteder vil kunne ivareta og videreutvikle sin kompetanse og kapasitet med henblikk på vedlikehold av militære fartøyer.

Jeg vil også berømme forsvarsministeren for den gode framdriften prosjektet nå har fått. Forsvarsministerens orientering om den kommende usikkerhetsanalysen og varsel om videre håndtering av saken gjør meg trygg på at dette prosjektet blir håndtert på en god måte.

Forsvaret er en stor og mangslungen virksomhet, og de fleste av oss har vel fått en anelse om at økonomistyringen i Forsvaret har et forbedringspotensial. Jeg er i den forbindelse glad for at Regjeringen vil foreta en gjennomgang av erfaringene med nedbemanning, privatisering og anbud samt det som kalles horisontal samhandling i Forsvaret, og erfaringen med ulike og offentlig-private løsninger.

Jeg er opptatt av at vi skal ha et troverdig og effektivt forsvar. Jeg er ikke sikker på at nedbemanning, privatisering og anbudsutsettelse i den grad Bondevik-regjeringen praktiserte dette, har bidratt til å gi oss et effektivt og troverdig forsvar.

Marit Nybakk (A) [12:56:17]: Jeg vil starte med å berømme forsvarskomiteen for en god og stødig budsjettinnstilling med et bredt flertall på de fleste punktene. Det er i grunnen bare Fremskrittspartiet som har meldt seg ut av denne stabiliteten. Og jeg synes vel også at Per Ove Width i sitt innlegg her bekreftet at partiet fortsatt ligger på sidelinjen i forsvarsdebatten. Signaler om at Fremskrittspartiet skulle tilpasse sin forsvarspolitik til virkelighetens verden og de moderne sikkerhetsutfordringene og truslene, har vist seg å være feil.

Så finner jeg grunn til å peke på det uhyre interessante foredraget som forsvarssjefen nylig holdt i Oslo Militære Samfund, og at vi politikere selvfølgelig må være i stand til å foreta valg, valg som av og til også kan være vanskelige.

Hvis vi går tilbake til Stoltenberg I-regjeringens St.prp. nr. 45 for 2000–2001 og de etterfølgende proposisjoner og innstillinger om omstillinger i Forsvaret, så er det en dobbel ubalanse som er satt opp som en utfordring. Det ene er forholdet mellom struktur og økonomiske rammer – og det er fortsatt tema, som vi registrerer også fra forsvarssjefens foredrag – det andre er ubalansen mellom drift og investeringer.

Målsettingen var å tilpasse Forsvaret til de nye og mer usikre trusselbildene, skape et fleksibelt og mobilt forsvar, med robuste og dyktige styrker som kunne håndtere

alle typer trusler både hjemme og i internasjonale operasjoner. Og det var nødvendig å få til en struktur som lå innenfor de politisk økonomiske rammer som var tilgjengelige. To forlik skapte trygghet også for de økonomiske rammene, noe som den nåværende regjeringen også følger opp. Og så vil jeg da understreke at det faktisk fortsatt er ubalanse mellom drift og investering, og jeg oppfatter det slik at det fortsatt er en utfordring som må ses på.

I sitt foredrag var forsvarssjefen opptatt av den innbyrdes fordelingen mellom operativ struktur og støttefunksjoner. Men han sa også at det er en funksjonell avhengighet mellom operativ struktur og såkalt ikkeoperativ struktur.

Selvfølgelig skal vi prioritere den operative strukturen og den spisse enden i Forsvaret, men vi må være oppmerksom på at Forsvaret av beredskapsmessige årsaker må ha en egen støttestruktur av en viss størrelse. Dette er Forsvaret. I den sammenhengen kommer også tørrdokken på Haakonsvern inn. For det er nemlig slik at vi skal ha vedlikehold på de nye fregattene. Og det er ikke gitt – dette får vi sikkert et mye klarere inntrykk av når vi får denne saken utredet, slik forsvarsministeren har sagt – at de fasilitetene som i dag er på vestlandskysten, er gode nok til å kunne håndtere fregattene. Og hva risikerer vi da? Jo, at de går til utenlandske verft.

I langtidsplanen var det bred enighet om at FN spiller en nøkkelrolle for norsk sikkerhetspolitikk i tillegg til NATO. Det var også enighet om at norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk er nært knyttet til velfungerende ordninger for samarbeidet i en global ramme. Et bredt flertall – alle unntatt Fremskrittspartiet – understreket sterkt at både legalitet og legitimitet skulle være rådende for internasjonale operasjoner, og at man skulle ha FN-mandat. Likevel sa en enstemmig komite at «innenfor de kapasitetsbegrensninger Norge har, så bør deltakelse i FN-operasjoner øke».

Til slutt vil jeg få vise til – fordi det har blitt tatt opp fra denne talerstolen før i dag – Innst. S. nr. 47 for 2004–2005. Der sa et bredt flertall i denne salen, Arbeiderpartiet inkludert, helt klart at det er «lite formålstjenlig å innføre sanksjoner mot ett spesielt land». Og jeg vil legge til at en eventuell boikott av Israel selvfølgelig ikke er en del av Soria Moria-erklæringen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Tove Karoline Knutsen (A) [13:01:37]: I Soria Moria-erklæringens kapittel om internasjonal politikk har avsnittet som omhandler nordområdene, fått en helt spesiell plass. Det er nesten slik at vi kan snakke om et paradigmeskifte – eller iallfall et veldig tydelig taktiskifte – i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk i nord. At det har vært nødvendig, har de siste tiders begivenhet med all tydelighet vist.

Det beste med nordområdepolitikken i Soria Moria-erklæringen er at den bygger på et av Gros mest kjente mantra: Alt henger sammen med alt. Når Norge skal

ivareta sine strategiske, økonomiske og miljømessige interesser i nord, må man – slik denne regjeringen gjør – utmeisle en sektorovergripende politikk, hvor det analyseres og arbeides langs mange linjer og på tvers av de ulike feltene. Det har kanskje ikke vært den vanligste måten å drive politikk på. Nå har vi sett at det er det vi må, dersom vi skal lykkes.

De store politiske utfordringene i nordområdene er knyttet til flere felt. Noen av de viktigste er nevnt i dag: fiskeriforvaltning, energi- og miljøpolitikk, folk-til-folk-samarbeid og forsvarspolitikk. Etter de store omstillingene i Forsvaret og den forsvarspolitiske turbulensen som den forrige regjeringen skapte, er det befriende med en så klar forsvarspolitisk tale som den vi finner i Soria Moria-erklæringen. Der står det at Regjeringen vil

«styrke Forsvarets tilstedeværelse og suverenitetshevdelse i nord, inkludert Forsvarets bidrag til god beredskap mot miljøkriser og Kystvaktens evne til ressurskontroll og beredskap».

Det er ingen tvil om at Forsvaret er en av de aller viktigste stolpene i den nye nordområdepolitikken.

Forsvaret har mange oppgaver. I samarbeid med sivil beredskap skal Forsvarets fartøyer, fly og kystvaktskip overvåke ferdsel og aktivitet i nord, bidra til å hindre ulykker og miljøødeleggelser og bistå ved redningsoperasjoner og andre dramatiske hendelser.

Et sterkt forsvar er en viktig forutsetning for at vi kan opprettholde stabilitet i et område som mer og mer kommer i fokus i et stormaktpolitisk perspektiv. De enorme ressursene i nord blir stadig viktigere for både Europa og USA. Vårt eget behov for å hevde suverenitet og for å utøve god ressurskontroll betinger Forsvarets nærvær, slik det beskrives i Soria Moria-erklæringen.

Derfor er det mange som i den siste tiden har vært mer urolige enn hva godt er. Stikk i strid med Regjeringens uttalte politikk er det kommet signaler som trekker i en annen retning enn det Regjeringen vil. Når forsvarssjefen i sin tale i Oslo Militære Samfund ordlegger seg på en slik måte at man kan oppfatte det som om vi står overfor en massiv nedbygging av Forsvaret i Finnmark, i Indre Troms, i Harstad-området og andre steder – at det tegnes et bilde av et marginalisert forsvar i nord – er det forståelig at bekymring og usikkerhet kommer til uttrykk.

Det er da vi trenger forsikringer om at den forsvarspolitiske kursen – med et sterkt og operativt forsvar i nord – ligger fast. Jeg er glad for at forsvarsministeren bekreftet det i dag.

Alt henger sammen med alt, sa Gro. Nordområdepolitikken plattform hviler på flere ben. Svekket den forsvarspolitiske stolpen, står vi tilbake mer sårbare enn vi kan tåle. Vi trenger den helhetlige nordområdepolitikken som regjeringen Stoltenberg har lagt opp til.

Inge Lønning (H) [13:05:17]: Jeg skal ikke gå i tørrdokk – selv om det later til å være en populær sport for bergensere.

Før valget var det noen av oss som stilte spørsmål ved hvorledes en regjering med den utenrikspolitiske opposisjonen inne i regjeringsskvartalene skulle styre norsk for-

svars- og utenrikspolitikk. Til svar fikk vi – bl.a. fra den nåværende statsminister – at det var sterkt forkastelig å stille slike spørsmål, fordi det kunne skade Norges interesser.

Mitt bestemte inntrykk er at den nye regjeringen allerede etter seks uker har klart å skade vesentlige norske interesser ved å skape uklarhet og usikkerhet om helt sentrale deler av norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk.

På spørsmål tidligere i debatten svarte forsvarsministeren at hun ville vise til avtalen mellom ISAF og OEF om gjensidig støtte under gitte situasjoner. Det samme har både forsvarsministeren og utenriksministeren gjort før fra denne talerstol. Men etter at det skjedde, har et enstemmig sentralstyre i SV pålagt sine medlemmer av Regjeringen å gå inn for at Norge skal bryte denne avtalen, nemlig ved at dersom situasjonen skulle oppstå, skal de norske jagerflyene kalles tilbake. Har ikke forsvarsministeren noe mer å si til dette enn det hun sa, er det ganske fundamentalt uklart hvilken politikk Regjeringen står for. Det forsvarsministeren burde ha sagt, var at hvis den situasjonen skulle inntreffe at en tredjedel av Regjeringen mener at Norge skal bryte en avtale, bør reaksjonen være at det er SV som tilbakekaller sine statsråder fra Regjeringen – ikke at det er Regjeringen som bryter avtalen ved å tilbakekalle fly fra Afghanistan. Her kreves det langt tydeligere tale.

Det andre som forbløffet meg, var at statsråden på uttrykkelig spørsmål om Norges Midtøsten-politikk, svarte at Regjeringen er

«opptatt av å bidra til fred i området. Jeg kan ikke si noe mer om det nå».

Kan ikke forsvarsministeren si noe mer om saken? Skal vi da sitte tilbake med et fundamentalt åpent spørsmål hvorvidt den norske regjering går inn for en boikott av ett eneste land i dagens verden, Israel, eller ikke går inn for det? Ett av regjeringspartiene, med flere sentrale statsråder i Regjeringen, har altså gått ut og erklært for all verden at de går inn for en slik ensidig norsk boikott. Her må forsvarsministeren være i stand til å si noe mer.

Per Ove Width (FrP) [13:08:41]: Representanten Nybakk rettet litt kritikk mot Fremskrittspartiet og meg. Jeg vet ikke riktig hvorfor.

Når nå forsvarssjefen og generalinspektøren for Hæren har varslet at de må nedlegge garnisoner f.eks. i Nord-Norge på grunn av pengemangel, er i hvert fall ikke det Fremskrittspartiets skyld, for vi har gjennom alle budsjettene – som jeg har påpekt tidligere – vist vilje til å øke budsjettene. Hvis det er noen som har vært med på å skape den doble ubalansen vi har i Forsvaret, er det jammen Arbeiderpartiet. Gjennom ulike regjeringer over mange, mange år har de bidratt til at Forsvaret er blitt underfinansiert. Så den biten må representanten Nybakk ta med seg tilbake til sin egen regjering og fortelle den at her må de gjøre noe, som Fremskrittspartiet tidligere i dag har påpekt.

Grunnen til at jeg bad om ordet, var at jeg stilte et spørsmål i stad som statsråden dessverre ikke rakk å svare på. Det har jeg forståelse for. Det jeg er litt opptatt av, er

gjenkjøpsavtaler. Vi vet at disse store gjenkjøpsavtalene er veldig knyttet opp til norsk forsvarsindustri. Jeg tenker bl.a. på fregattene og jagerflyene, hvor det ligger veldig mye penger. Regjeringen Bondevik II viste, som jeg sa, liten eller ingen interesse for gjenkjøp, vil jeg påstå. Det synes jeg er bekymringsfullt og ganske oppsiktsvekkende, ikke minst fordi vi vet at verdien av disse avtalene utgjør nær 4 milliarder kr hvert år.

Da vil jeg bare spørre statsråden – jeg håper hun kan svare på det: Er statsråden enig i at gjenkjøpsavtaler er viktig? Hva har statsråden gjort som ikke Bondevik II-regjeringen gjorde, for å øke innsatsen i forhold til gjenkjøpsavtaler?

Bjørn Jacobsen (SV) [13:11:09]: Først må eg seie at eg er glad for den merksemnda landsstyret – ikkje sentralstyret – i SV har fått dei seinare dagane.

Utanriksministaren har tydeleg sagt frå, og har kommunisert det ut til våre alliansepartnarar, og så har forsvarsministaren vore tydeleg på det at det er stø kurs i forhold til vårt Afghanistan-engasjement. Det skal konsentrerast om ISAF, og vi trekkjer oss ut av «Enduring Freedom». Det er sikkert mange grunnar for det – eg skal ikkje ta den debatten her.

Men det har kome fram her at SVs landsstyre har kravd at flya skal kallast heim. No skal jo flya vere der i tre månader. SVs landsstyremøte har ikkje sagt at desse flya skal kallast heim. Det SVs landsstyre har sagt, er at SV i storting og i regjering må hegne om ISAFs mandat og først og fremst sørge for at ISAF og «Enduring Freedom» ikkje smeltar i hop. Dette er ein debatt som også går sentralt, internt, i NATO. Noreg skal delta og kome med sine meiningar i dei diskusjonane som går føre seg i NATO. Det vil også Stortinget få lov til å kome med sine bidrag til. Men det kan verke som om enkelte representantar her i salen ikkje synest at ein skal ha slike debattar. Ein synest ikkje noko om f.eks. å lytte til kva som går føre seg i dei andre NATO-landa – det er jo den debatten som går der dag for dag.

Som eg har sagt tidlegare i dag: Eg registrerer at den konservative Angela Merkel følgjer opp den sosialdemokratiske Schröder sin utanrikspolitikk. Så dette burde ikkje vere noko underleg for dei som måtte trekkje dette så langt som å seie at det er usemje i Regjeringa om dette. Det har vore kommunisert, både frå alle partia i Regjeringa og frå dei gjeldande statsrådene, at Regjeringa står bak dette.

Jan Sahl (KrF) [13:13:33]: Først til det svaret som representanten Per Ove Width gav til meg på min replikk. Der gikk han kraftig til verks og sa at Kristelig Folkeparti har et lavt trusselbilde som ikke hører til i dagens hverdag. Jeg vil si det slik at Kristelig Folkeparti har det samme trusselbildet som ligger i den framlagte proposisjonen – et trusselbilde som også forsvarssjefen gav et nokså sterkt uttrykk for i sin tale for noen dager siden. Det er helt klart at Fremskrittspartiet beskriver et trusselbilde som ligger langt over det. Det er noe av årsaken til at de skrur opp de økonomiske midlene i den grad som de gjør. Mitt spørsmål gikk på om det var et realistisk trusselbilde eller ikke.

Så er det helt klart at SV har en klar og stø kurs i retning av boikott av Israel. Det er også kommet fra SVs forsvarspolitiske talsmann, som også representerer Regjeringen. Det er nå tatt opp av flere debattanter.

Vi har for så vidt fått et avklarende svar fra representanten Marit Nybakk, som jeg er veldig glad for. Men jeg håper virkelig at vi får et mer klargjørende svar fra forsvarsministeren enn det som jeg fikk på min replikk. Spørsmålet er, som svaret kunne gi inntrykk av, om det foregår debatter i Regjeringen som er i ferd med å endre kursen med hensyn til hva slags forsvarspolitikk og hva slags fredspolitikk vi skal føre i forhold til Midtøsten.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [13:15:37]: Nå har vi hatt en forsvarsdebatt som har vart i 3 timer og et kvarter. Det har vært en debatt som har vist stor enighet i forsvarspolitikken. Så, i et av de siste innleggene, kommer representanten Lønning og sier at Regjeringen skaper usikkerhet, og at forsvarsministeren ikke er klar i sin tale. Det har jeg prøvd å være, og jeg kan gjenta det jeg har sagt tidligere, at Regjeringen står bak forsvarspolitikken. Jeg har hatt en redegjørelse i Stortinget om den. Det har vært en lang debatt, og jeg har prøvd å gjenta en del av de tingene som har vært uklare, eller som det har vært stilt spørsmål ved i dag.

Når det gjelder hva noen partier i Regjeringen har debattert, vil jeg si at vi tåler debatt, men i Regjeringen er vi enige. Det er faktisk slik at i den siste tiden er det Høyre som har skapt usikkerhet om forsvarspolitikken. Regjeringens politikk står nedfelt i Soria Moria-erklæringen, og den har det vært redegjort for mange ganger i Stortinget, både av meg og av utenriksministeren.

Når det gjelder forholdet Regjeringen har til Israel og en boikott, påpekte statsminister Jens Stoltenberg i går overfor Dagsavisen at det er klart at «en våpenboikott av Israel ikke er regjeringens politikk», og at «boikott er ikke nedfelt i Soria Moria-erklæringen». Det refererte også representanten Marit Nybakk til i sitt innlegg.

Når det gjelder representanten Widths uttalelse om næringsnøytralitet og hvordan Regjeringen så på dette med gjenkjøp, har jeg lyst til å si noe som jeg ikke fikk sagt i mitt innlegg. Vi vil gjennomgå rutinene for innkjøp av forsvarsmateriell, med sikte på å sikre en innkjøpspolitikk som best mulig bidrar til gjenkjøpsavtaler, og som svarer best mulig med samlede norske sikkerhetspolitiske, utenrikspolitiske og handelspolitiske mål. I denne sammenheng vil Regjeringen foreta en grundig vurdering av Forsvarets deltakelse i Joint Strike Fighter- og Eurofighter-programmene, spesielt med sikte på å bringe på det rene hvorvidt gevinstene for norskbasert industri av denne deltakelsen står i forhold til de bidragene som Norge yter. En slik gjennomgang vil bli foretatt i nære konsultasjoner med andre interessenter det er naturlig å samarbeide med.

Jeg vil også her si at det skal være et møte på nyåret med forsvarsindustrien, og vi har fra politisk ledelse allerede satt i gang dette arbeidet.

Jan Petersen (H) [13:19:04]: Jeg er enig med forsvarsministeren i at det er mye enighet i forsvarspolitikken, og det ser man etter tre og en kvart times debatt. Det oppsiktsvekkende er at denne debatten har etterlatt flere spørsmål enn den har besvart, og det burde jo på et slikt grunnlag ikke være nødvendig. Jeg ble også forbauset over at det ikke var mulig å si det forsvarsministeren nå sier om Midtøsten-politikken, da spørsmålet rent faktisk var oppe, men det får så være.

Det jeg må konstatere, er at vi ikke har kommet noe nærmere når det gjelder å få tak i vurderingene bak spørsmålet om operasjonen «Enduring Freedom». Det at vi hele tiden hører hva det folkerettslige består i, og hva som står i Soria Moria-erklæringen, er ikke mye til hjelp. Det er forunderlig at man er nødt til å dra synspunkter ut av Regjeringen, men jeg må konstatere at det var mer vellykket på onsdag, da utenriksministeren var her, enn det har vært i dag.

Det hadde også vært naturlig at vi hadde fått vite om disse mulig økte kostnadene på dokken i Bergen fører til at man vurderer om man skal gå videre, eller om det er slik at man opererer etter prinsippet «koste hva det koste vil», og går videre uansett hvor mye det koster. Det er et så grunnleggende spørsmål at jeg hadde trodd at forsvarsministeren hadde noen tanker om det, men det skjønner jeg at hun ikke har.

Så er det en ting som jeg må si, selv om jeg ikke liker å gå i polemikk med en representant som ikke var i huset da vi behandlet nordområdemeldingen i våres. Jeg må allikevel få lov til å si at når Tove Karoline Knutsen påstår at den nordområdepolitikken som er lagt frem i Soria Moria-erklæringen, er «et paradigmeskifte» i nordområdene, er det en merknad som ikke har krav på en seriøs vurdering, ærlig talt. Det er ille hvis man går rundt og sier slikt til sine velgere. Hvis det finnes en representant for Troms Arbeiderparti som virkelig tror det, vitner det om en oppsiktsvekkende mangel på innsikt i hva dette huset tidligere har ment om nordområdepolitikken. Det går rett og slett ikke an å si det. Og mer sjenerøs overfor sine forgjengere bør det være mulig å være.

Inge Lønning (H) [13:21:45]: Jeg skylder representanten Jacobsen en unnskyldning. Jeg sa sentralstyret, og det skal være landsstyret. Det løfter jo saken opp på et enda høyere nivå. Men det er oppsiktsvekkende at representanten Jacobsen tilsynelatende ikke ønsker å forstå det helt elementære, nemlig at SVs landsstyre har krevd av SVs statsråder i Regjeringen at de skal gå imot en avtale som Norge har inngått, og som Norge er forpliktet på. Da hjelper det lite å henvise til at det er fritt frem å diskutere i denne verden og også i denne sal. Ja, selvsagt er det det. Men det kan ikke være fritt frem for medlemmer av en regjering å gå imot det regjeringen selv har sluttet seg til, og særlig ikke når det er en avtale mellom stater. Mener Bjørn Jacobsen virkelig at seminarprinsippet kan innføres også der?

Statsråden sier at hun har prøvd å være klar. Det trekker jeg ikke et øyeblikk i tvil, men jeg konstaterer at hun bare i begrenset utstrekning har lyktes. Det kan vel ikke,

når det gjelder norsk Midtøsten-politikk, være nødvendig å konsultere Dagsavisen eller sitater fra andre regjeringsmedlemmer for å kunne besvare et enkelt spørsmål om hvorvidt den norske regjering står bak eller ikke står bak den politikk som et av regjeringspartiene har annonsert i full offentlighet. Det burde det være mulig å ta på strak arm.

Jeg konstaterer, etter det svaret som statsråden gav i form av sitatet fra statsministerens uttalelse til Dagsavisen, at det formodentlig ikke er Regjeringens politikk, og at Regjeringen dermed mener det motsatte av det ene av regjeringspartiene mener. Det er det i tilfelle greit å få vite.

Men dette illustrerer et mer fundamentalt problem, som jeg forsøkte å peke på, nemlig at denne regjering ikke har sitt parlamentariske flertall i Regjeringen når det gjelder utenriks- og sikkerhetspolitikken. Hadde det ikke vært et parlamentarisk flertall utenfor regjeringspartiene, tror jeg faktisk at det hadde vært nødvendig å bruke enda sterkere ord enn uttrykket «å skade norske interesser». Hvis det parlamentariske grunnlaget for norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk skulle ha ligget i den nåværende regjeringen, ville den ha vært en permanent arbeidsulykke.

Presidenten: Bjørn Jacobsen har hatt ordet to ganger, og får nå ordet til en kort merknad på inntil 1 minutt.

Bjørn Jacobsen (SV) [13:24:53]: Vi er komne dit i debatten at vi må begynne å sitere. Eg skal sitere frå landsstyret i SV. Det ein seier om F-16, er:

«Deltakelsen med F-16-fly i Afghanistan kan sette det norske bidraget i en gråson mellom aggressive og defensive operasjoner. Norge bør derfor i framtiden bidra på andre måter.»

Det er det SVs landsstyre seier om F-16, og viss Inge Lønning har andre sitat eller referat frå landsstyret i SV, ser eg dei gjerne.

Så ser det ut til at nokre i denne salen gløymer at Israel er ein okkupant. Eller som tidlegare statsminister Kåre Willoch plar seie det så godt: Dersom ikkje palestinarane blir gitt lovnad om at okkupasjonen skal opphøre, vil det aldri bli fred mellom partane. Det er det grunnleggjande her.

Derfor har det, ikkje frå regjeringsmedlemmene i SV eller frå SV si stortingsgruppe, men frå frivilljuge organisasjonar og frå folk i SV og andre plassar, komme forslag om kva vi skal gjere for å betre politikken i Midtausten. Det tek vi til etterretning. Kva som kjem ut av det av praktisk politikk, veit vi ikkje. Men førebels står politikken til Regjeringa fast.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er klare til å gå til votering i sak nr. 1.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram sju forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslagene nr. 2–6, fra Per Ove Width på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 7, fra Jan Petersen på vegne av Høyre
- Det voteres først over forslag nr. 7, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Rammeområde 8 (Forsvar)

I

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
42		Forsvarets ombudsmannsnemnd		
	1	Driftsutgifter	4 027 000	
451		Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451)		
	1	Driftsutgifter	491 789 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 161 000	
	22	Flyttekostnader, <i>kan overføres</i>	16 540 000	
	70	Overføringer til private	5 019 000	
1700		Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4700)		
	1	Driftsutgifter	302 450 000	
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 700 000	
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4710)		
	24	Driftsresultat	-501 000 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 205 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	408 214 000	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	154 255 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	53 176 000	
	78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)		
	1	Driftsutgifter	2 163 505 000	
	50	Overføringer Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
	70	Renter låneordningen, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
1723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet (jf. kap. 4723)		
	1	Driftsutgifter	96 135 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben (jf. kap. 4725)		
	1	Driftsutgifter	1 941 506 000	
1731		Hæren (jf. kap. 4731)		
	1	Driftsutgifter	3 731 859 000	
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)		
	1	Driftsutgifter	2 624 727 000	
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)		
	1	Driftsutgifter	3 413 490 000	
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)		
	1	Driftsutgifter	1 080 979 000	
1735		Etterretningstjenesten		
	21	Spesielle driftsutgifter	724 104 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon (jf. kap. 4740)		
	1	Driftsutgifter	2 033 827 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760 post 45</i>	772 360 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	138 556 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 685 612 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	243 701 000	
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44</i>	134 979 000	
1790		Kystvakten (jf. kap. 4790)		
	1	Driftsutgifter	774 744 000	
1791		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)		
	1	Driftsutgifter	36 564 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)		
	1	Driftsutgifter	830 111 000	
1795		Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 4795)		
	1	Driftsutgifter	197 440 000	
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
	72	Overføringer til andre	1 225 000	
		Totale utgifter		31 129 755 000
I n n t e k t e r				
3451		Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 451)		
	1	Gebyrer	96 670 000	
	3	Diverse inntekter	31 473 000	
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1710)		
	47	Salg av eiendom	500 000 000	
4720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720)		
	1	Driftsinntekter	9 826 000	
	70	Renter låneordning	2 138 000	
4725		Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben (jf. kap. 1725)		
	1	Driftsinntekter	37 774 000	
4731		Hæren (jf. kap. 1731)		
	1	Driftsinntekter	4 766 000	
4732		Sjøforsvaret (jf. kap. 1732)		
	1	Driftsinntekter	5 674 000	
4733		Luftforsvaret (jf. kap. 1733)		
	1	Driftsinntekter	51 351 000	
4734		Heimevernet (jf. kap. 1734)		
	1	Driftsinntekter	1 753 000	
4740		Forsvarets logistikkorganisasjon (jf. kap. 1740)		
	1	Driftsinntekter	237 399 000	
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760)		
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	134 011 000	
4790		Kystvakten (jf. kap. 1790)		
	1	Driftsinntekter	366 000	
4792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 1792)		
	1	Driftsinntekter	10 000 000	
4795		Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 1795)		
	1	Driftsinntekter	2 261 000	
4799		Militære bøter		
	80	Militære bøter	1 000 000	
		Totale inntekter		1 126 462 000

II

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2006 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2006 kan:

1. dekke merverdiavgift under kap. 1633 post 1 og overskride bevilgningen under kap. 451 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3451 postene 3 og 6.
2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

IV

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2006 kan trekke salgsmkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det oversky-

tende inntektsføres under kap. 3451 Samfunnsikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:
 - a) inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelser.
 - b) inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.
2. ta med ubrukte merinntekter ved utregning av overførbart beløp.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	900 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	800 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	1 600 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	30 mill. kroner
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	300 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter	125 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel ...	100 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 000 mill. kroner
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	150 mill. kroner
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	150 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	46 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	90 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsutgifter	10 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

VII
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelsen	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	6 mill. kroner

VIII

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyan-skaffelser og vedlikehold, og kap. 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

IX

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2006 kan fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen i St.prp. nr. 1 (2005-2006).
2. Forsvarsdepartementet i 2006 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimeverntjenesten slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2005-2006).
3. Forsvarsdepartementet i 2006 kan gi øvrige bestemmelser slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2005-2006).
4. Forsvarsdepartementet i 2006 kan verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.
5. stasjonære kystartillerianlegg tas ut av strukturen fra 1. januar 2006.
6. utfasingen av KNM Horten utsettes til senest 31. desember 2008.
7. gradsnivået for militære embeter som hovedregel ikke fastsettes lavere enn brigader/flaggkommandør.

X

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i St.prp. nr. 1 (2005-2006), innenfor de kostnadsrammer som er anført i St.prp. nr. 1 (2005-2006).
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i St.prp. nr. 1 (2005-2006), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer av lavere kategori, samt byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 100 mill. kroner.
4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål,

bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i St.prp. nr. 1 (2005- 2006).

5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

XI

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål, kan de likevel selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris. I slike tilfeller kan de også selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene.
2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 60 mot 41 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.34.38)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 2–6, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en tilstandsrapport på dagens Orion-fly. Stortinget ber Regjeringen fremlegge for Stortinget en plan for nyanskaffelse av tilsvarende kapasitet.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en tilstandsrapport på dagens transportfly. Stortinget ber Regjeringen fremlegge for Stortinget en plan for anskaffelse av nye transportfly.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede mulighetene for delt innkjøp av nye kampfly, og ber Regjeringen utrede konsekvensene ved split-buy-forhold til de nå aktuelle leverandører av nye kampfly.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen likestille utviklingskontraktene mellom Norge og de to prosjektene JSF og Eurofighter, økonomisk og politisk.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide følgende nye retningslinjer for avhending av forsvarseiendommer:

- Forsvarsbudsjettets utgifter dekkes hovedsakelig av bevilgninger i statsbudsjettet og mindre naturlige inntekter. Forsvarseiendommer som overflødiggjøres overføres til Skifte Eiendom for avhending.
- Når forsvarseiendommer skal avhendes, undersøkes og vurderes først muligheten for at eiendommen kan benyttes til fornuftige og vanlige samfunnsformål i offentlig regi eller ansvar av andre statlige etater, fylkeskommuner under og kommuner. Hvis så ansees å være tilfellet, overføres eiendommen vederlagsfritt til vedkommende offentlige myndighet klausulert for det formål som er begrunnelsen for vedtaket.
- Når det ikke foreligger aktverdige samfunnsgagnlige formål å benytte eiendommen til, selges den til høystbydende til inntekt for statskassen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.35.08)

Presidenten: Så vil presidenten først ta opp innstillingens XII da dette skal settes opp mot et mindretallsforslag.

Komiteen hadde innstilt:

XII

Det investeres ikke i ny og utvidet fregattdokk ved Haakonvern.

Presidenten: Her foreligger det et alternativt forslag, forslag nr. 1, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Det investeres i ny og utvidet fregattdokk ved Haakonvern, jf. vedtak i Innst. S. nr. 234 (2003-2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003-2004), og vedtak i Innst. S. nr. 232 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 55 (2001-2002).»

Presidenten antar at Senterpartiet vil støtte forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti – og det nikkes.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble forslaget bifalt med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.36.05)

Presidenten: Vi går så til votering over rammeområde 8 med underliggende romertall, I–XI.

Jan Petersen har bedt om ordet til en stemmeforklaring.

Jan Petersen (H) [13:36:52]: Etter den voteringen vi nettopp hadde over det siste punktet i innstillingen, som altså har falt, er det nå blitt naturlig for oss å stemme for resten av innstillingen, da en del av vår saldering lå i dette punktet.

Presidenten: Per Ove Width vil komme med en stemmeforklaring.

Per Ove Width (FrP) [13:37:27]: I og med at Fremskrittspartiet har et helt annet rammeområde å forholde seg til, vil jeg anbefale Fremskrittspartiets gruppe å stemme imot.

Presidenten: Da skulle det være klart.

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 8 (Forsvar)

På statsbudsjettet for 2006 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
42		Forsvarets ombudsmannnemnd		
	1	Driftsutgifter	4 027 000	
451		Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 3451)		
	1	Driftsutgifter	491 789 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	2 161 000	
	22	Flyttekostnader, kan overføres	16 540 000	
	70	Overføringer til private	5 019 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1700		Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4700)		
	1	Driftsutgifter	302 450 000	
	73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 700 000	
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4710)		
	24	Driftsresultat	-501 000 000	
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	1 240 000 000	
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	408 214 000	
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	154 255 000	
	71	Overføringer til andre, <i>kan overføres</i>	53 176 000	
	78	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
1720		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)		
	1	Driftsutgifter	2 163 505 000	
	50	Overføringer Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	160 000 000	
	70	Renter låneordningen, <i>kan overføres</i>	5 500 000	
1723		Nasjonal sikkerhetsmyndighet (jf. kap. 4723)		
	1	Driftsutgifter	96 135 000	
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben (jf. kap. 4725)		
	1	Driftsutgifter	1 941 506 000	
1731		Hæren (jf. kap. 4731)		
	1	Driftsutgifter	3 731 859 000	
1732		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)		
	1	Driftsutgifter	2 624 727 000	
1733		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)		
	1	Driftsutgifter	3 378 490 000	
1734		Heimevernet (jf. kap. 4734)		
	1	Driftsutgifter	1 080 979 000	
1735		Etterretningstjenesten		
	21	Spesielle driftsutgifter	724 104 000	
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon (jf. kap. 4740)		
	1	Driftsutgifter	2 033 827 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760 post 45</i>	772 360 000	
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	138 556 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 685 612 000	
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	243 701 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 44</i>	134 979 000	
1790	1	Kystvakten (jf. kap. 4790) Driftsutgifter	774 744 000	
1791	1	Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791) Driftsutgifter	36 564 000	
1792	1	Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792) Driftsutgifter	830 111 000	
1795	1	Kulturelle og allmenntilgittige formål (jf. kap. 4795) Driftsutgifter	197 440 000	
60		Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i>	19 500 000	
72		Overføringer til andre	1 225 000	
		Totale utgifter		31 129 755 000
I n n t e k t e r				
3451	1	Samfunnssikkerhet og beredskap (jf. kap. 451) Gebyrer	96 670 000	
	3	Diverse inntekter	31 473 000	
4710	47	Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1710) Salg av eiendom	500 000 000	
4720	1	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720) Driftsinntekter	9 826 000	
	70	Renter låneordning	2 138 000	
4725	1	Fellesinstitusjoner og -inntekter under Forsvarsstaben (jf. kap. 1725) Driftsinntekter	37 774 000	
4731	1	Hæren (jf. kap. 1731) Driftsinntekter	4 766 000	
4732	1	Sjøforsvaret (jf. kap. 1732) Driftsinntekter	5 674 000	
4733	1	Luftforsvaret (jf. kap. 1733) Driftsinntekter	51 351 000	
4734	1	Heimevernet (jf. kap. 1734) Driftsinntekter	1 753 000	
4740	1	Forsvarets logistikkorganisasjon (jf. kap. 1740) Driftsinntekter	237 399 000	
4760	48	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760) Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	134 011 000	
4790	1	Kystvakten (jf. kap. 1790) Driftsinntekter	366 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4792		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 1792)		
	1	Driftsinntekter	10 000 000	
4795		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 1795)		
	1	Driftsinntekter	2 261 000	
4799		Militære bøter		
	80	Militære bøter	1 000 000	
		Totale inntekter		1 126 462 000

II

Avhending av sivilforsvarsanlegg

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2006 kan overdra sivilforsvarsanlegg til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2006 kan:

1. dekke merverdiavgift under kap. 1633 post 1 og overskride bevilgningen under kap. 451 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3451 postene 3 og 6.
2. overskride bevilgningen under kap. 451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 1 Driftsutgifter, med inntil 75 pst. av inntekter ved salg av sivilforsvarsanlegg. Inntekter inntektsføres under kap. 3451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

IV

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2006 kan trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter før det overskytende inn-

tektsføres under kap. 3451 Samfunnssikkerhet og beredskap, post 40 Salg av eiendom mv.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. benytte alle merinntekter til å overskride enhver utgiftsbevilgning under Forsvarsdepartementet, med følgende unntak:
 - a) inntekter fra militære bøter kan ikke benyttes som grunnlag for overskridelser.
 - b) inntekter ved salg av større materiell kan benyttes med inntil 75 pst. til overskridelse av bevilgningen under kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.
2. ta med ubrukte merinntekter ved utregning av overførbart beløp.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegelse	Samlet ramme
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner
1731		Hæren	
	1	Driftsutgifter	900 mill. kroner
1732		Sjøforsvaret	
	1	Driftsutgifter	800 mill. kroner
1733		Luftforsvaret	
	1	Driftsutgifter	1 600 mill. kroner
1734		Heimevernet	
	1	Driftsutgifter	30 mill. kroner
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	1	Driftsutgifter	300 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	1	Driftsutgifter	125 mill. kroner
	44	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, nasjonalfinansiert andel ...	100 mill. kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 000 mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	48	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel	150 mill. kroner
	75	Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	150 mill. kroner
1790		Kystvakten	
	1	Driftsutgifter	46 mill. kroner
1791		Redningshelikoptertjenesten	
	1	Driftsutgifter	90 mill. kroner
1792		Norske styrker i utlandet	
	1	Driftsutgifter	10 mill. kroner

2. gi Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å ha økonomiske forpliktelser på inntil 60 mill. kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

VII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover bevilgningen, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1700		Forsvarsdepartementet	
	73	Forskning og utvikling	6 mill. kroner

VIII

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan trekke salgsomkostninger ved salg av materiell og fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kap. 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, post 45 Store nyanskaffelser og vedlikehold, og kap. 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg, post 47 Salg av eiendom.

IX

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet i 2006 kan fastsette Forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen i St.prp. nr. 1 (2005-2006).
2. Forsvarsdepartementet i 2006 kan fastsette lengden på førstegangstjenesten, repetisjonstjenesten og heimeverntjenesten slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2005-2006).
3. Forsvarsdepartementet i 2006 kan gi øvrige bestemmelser slik det går fram av St.prp. nr. 1 (2005-2006).
4. Forsvarsdepartementet i 2006 kan verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger.
5. stasjonære kystartillerianlegg tas ut av strukturen fra 1. januar 2006.
6. utfasingen av KNM Horten utsettes til senest 31. desember 2008.
7. gradsnivået for militære embeter som hovedregel ikke fastsettes lavere enn brigader/flaggkommandør.

X

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. starte opp nye investeringsprosjekter, herunder større bygg- og eiendomsprosjekter, som presentert under Nye prosjekter i St.prp. nr. 1 (2005-2006), innenfor de kostnadsrammer som er anført i St.prp. nr. 1 (2005-2006).
2. endre tidligere godkjente prosjekter som anført i St.prp. nr. 1 (2005-2006), herunder endrede kostnadsrammer.
3. starte opp og gjennomføre materiellinvesteringer av lavere kategori, samt byggeprosjekter med en nasjonal andel som ikke overstiger 100 mill. kroner.
4. nytte bevilgningen på den enkelte investeringspost, hhv. post 44, 45, 47 og 48 fritt mellom formål, bygg- og eiendoms-kategorier, anskaffelser og prosjekter som presentert i St.prp. nr. 1 (2005-2006).
5. gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av planlagte materiellanskaffelser.
6. igangsette prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende 5 pst. av bevilgningen på de respektive poster.

XI

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2006 kan:

1. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eien-

dommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål, kan de likevel selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris. I slike tilfeller kan de også selges på samme vilkår til Statskog SF hvis ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene.

2. avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kroner vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 80 mot 24 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.38.00)

S a k n r . 2

Referat

Presidenten: Sak nr. 2, Referat, utgår.

Møtet hevet kl. 13.40.
